27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7492 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1910

ՇԱԲԱԹ

24 décembre 1910 27me année N. 7492

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳԻՐ
ԵՐՈՒԱՆԴ [illegible]ԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՁԵ[illegible] ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԵԱՆ
ՈՐԲԱՆՈՑ-ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԸ

Շիշլիի օդասուն ու մարգագարդ բլուրներէն մէկուն վրայ կը գտնուի Կիլիկեան Որբանոց-Արհեստանոցը։ Ասոր բարձր հովանիին տակ այժմ կը պատսպարուին 40է աւելի որբուհիներ, ամէնքն ալ անմեղուկ զոհերը Կիլիկեան ծանօթ վայրագութեանց, ամէն մէկը զարհուրանքէ թառամած ահաբեկ թռչնիկ մը եւ կենդանի սրտամղմուկ պատմութիւն մը…։

Անոնց մէջ մեծեր ալ կան, պզտիկներ ալ, ինչպէս դէմքերնին քիչ մը գոյն առացողներուն հետ նաեւ տակաւին տժգոյն մնացողները, այսինքն, մահուան սարսափի տպաւորութենէն քիչ մը խաղաղածներուն քով դեռ հոգեխռով տառապողները։ Բնական է որ անոնք այդքան կարճ ժամանակի մը մէջ չեն կրնար մոռնալ անցեալը եւ բոլորովին ազատիլ անոր ահաւոր ազդեցութենէն։ Տարիներ պէտք են անոնց խոր վէրքերը մեղմանալու եւ երեկուան իրականութիւնը օր մը երազի տեղ անցնելու համար…։

Այդ ժառանգազուրկ արարածներուն համար սակայն մեծ մխիթարութիւն մըն է, որ կեանքի քշող տանող հոսանքէն փրկուելէ ետք, ապահով պաշտպանութեան մըն ալ հովանիին տակ կը գտնուին այսօր։ Ասկէ զատ, անոնք իրենց պատսպարուած յարկին մէջ կ՚ապրին այնպէս ինչպէս պիտի ապրէին իրենց ծնողաց տանը մէջ։ Անոնք կ՚առնեն լաւ սնունդ եւ ունին օրուան աշխատանքի որոշ ժամանակներուն մէջ ընդ մէջ իրենց զբօսանքի, պտոյտի եւ հանգիստի բաւարար ժամերը։

Անոնց համար ճշմարիտ բարիք մըն է մանաւանդ ներկայութիւնը այնպիսի դաստիարակուհի–տնօրէնուհիի մը, որ սիրող մօր մը յատուկ գուրգուրանքով զիրենք միշտ կը շրջապատէ, կը խնամէ, կը խրատէ, կը կրթէ, եւ գիշեր ցերեկ վրանին կը հսկէ արթուն աչքերով։ Այդ տնօրէնուհին է Օրիորդ Ռ. Սակաւիկեան որուն ընտրութիւնը այդ պաշտօնին մէջ յաջողութիւն մըն է եւ երաշխիք մը որ Որբանոց-Արհեստանոցը երթալով հետզհետէ շատ աւելի բարւոք ու արդիւնաւէտ վիճակ մը պիտի ունենայ։

Հիմա տեսնենք թէ ինչ կը սորվին այն տեղ որբուհիները։ Ի հարկէ, նախ եւ առաջ գրել կարդալ, հաշուել եւ տարրական կարգ մը անհրաժեշտ գիտելիքներ։ Գիրքէն ու գրչէն ետք անոնք ձեռք կ՚առնեն ասեղ, եւ ամէն տեսակ կարեր կարելու ու ձեռագործ բանելու վարժութիւն կ՚ընեն։ Կը հետեւին նաեւ տանին տնտեսութեան վերաբերեալ կարգ մը կարեւոր աշխատութեանց գործնական դասերուն։ Երբ այս ամէնուն մէջ անոնք բաւական վարժութիւն ձեռք բերեն, այն ժամանակ իրենց ընդունակութեան համաձայն կը գրուին Արհեստանոցի այս կամ այն բաժանումին մէջ։ Արհեստանոցն ունի երեք բաժանում. ասոնցմէ մէկուն մէջ կը պատրաստուին ճերմակեղէններ, միւսին մէջ՝ ձեռագործներ, իսկ երրորդին մէջ կանանց զգեստներ՝ վարպետուհիներու առաջնորդութեամբ։ Որբուհիները կը վճարուին ալ, երբ անոնք կը սկսին կանոնաւորապէս աշխատիլ Արհեստանոցին մէջ։

Հաճոյքով կ՚արձանագրենք այս տեղ, թէ մարդերու զոհ այդ հէք արարածները բնութենէն օժտուած են շնորհալի յատկութիւններով։ Ասոնց ձեռքերով պատրաստուած ճերմակեղէնները արդարեւ կրնան ամենադժուարահաճ ճաշակներուն իսկ գոհացում տալ, ինչպէս նաեւ կանանց հագուստներու վերաբերեալ ամէն տեսակ կարերը։ Իսկ անոնց բանած ձեռագործները ուղղակի զարմանք կը պատճառեն դիտողին իրենց ինքնուրոյն յղացումով ու գեղարուեստական նուրբ յօրինուածքով։

Արդէն, ինչպէս լսեցինք, Արհեստանոցն ունի բաւական թուով յաճախորդուհիներ, որոնք կը կատարեն ճերմակեղէնի ու ձեռագործի գնումներ եւ հագուստեղէնի ապսպրանքներ՝ ո՛չ միայն սովորական գործածութեան, այլ նաեւ հարսանեկան օժիտի համար։ Այդ Արհեստանոցէն ելած գործերը սա առաւելութիւններն ունին. գնողը չխաբուիր, զանոնք պատրաստող որբուհիները կը վարձատրուին, եւ Որբանոցն ալ իր կարգին նպաստաւորուած կ՚ըլլայ։

Կը յուսանք ուրեմն թէ այս երրեակ օգուտը չվրիպիր հայ տիկիններու ուշադրութենէն։

Որբանոցը մինչեւ հիմա երկու հարսնցու որբուհիներ տուած է։ Կան ուրիշ հարսնացուներ ալ, որոնց ի խնդիր այցելող եւ ամուսնութեան առաջարկ ներկայացնող երիտասարդներն ալ պակաս չեն։ Որբանոցի վարչութիւնը սակայն շատ զգոյշ դիրք մը ունի այդ առաջարկներուն հանդէպ, եւ մինչեւ որ լաւ մը չստուգէ փեսացուին բարոյական ու նիւթական գոհացուցիչ վիճակը, չի՛ համաձայնիր։

Որբանոցին մէջ տիրող կանոնաւորութիւնը, կարգապահութիւնն ու մաքրութիւնը կատարեալ են։ Շիշլի բնակող քանի մը հայ բժիշկներ ազնուաբար կ՚այցելեն երբեմն եւ կը խնամեն հիւանդացող որբուհիները։

Քանի մը հայ վաճառականներ, ըստ իրենց բարի սովորութեան, պարբերաբար կը նուիրեն եղեր կտաւ, կերպաս եւ պիտանի եկող ուրիշ շատ մը տեսակ ապրանքներ, որոնք կը պահուին Որբանոցին մէջ՝ ի հարկին գործածուելու համար։

Եւ սակայն Որբանոցը, հա՛րկ է ըսել արդէն, թէ այդ կարգի նուէրներէ ու Արհեստանոցին ընձեռած արդիւնքէն դեռ շատ աւելի մեծագումար ծախսերու կը կարօտի, մանաւանդ որ որբուհիներն երթալով կը մեծնան ու կը շատնան, եւ զանոնք պատսպարող վարձու շէնքն ալ հետզհետէ պզտիկ կուգայ։ Մեր երկրին ամէն մէկ կողմը դեռ կան բազմաթիւ որբեր ու որբուհիներ, որոնք պաշտպանութեան կը կարօտին եւ որոնցմէ շատեր իրենց յոյսը կեդրոնացուցած են Պոլսոյ վրայ։

Ինչպէս ուրեմն չհիանանք այն խումբ մը զգայուն ու անձնուէր հայ տիկիններուն վրայ, որոնք միութիւն մը կազմած՝ այդ բազմօգուտ եւ միեւնոյն ժամանակ բազմապահանջ հաստատութեան հոգն ստանձնած են եւ անոր գոյութեանը համար անդադար ասդին անդին կը վազեն, կը յոգնին, կը մաշին, հերոսական ջանքեր կը թափեն։

Անոնց կատարած գործը մեծ եւ ամէն գնահատութենէ բարձր է։

Ս. Մ. ՏՈՑՈՒԿԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մեծայարգ Տէր խմբագիր,

Արեւելքի 5 դեկտ. եւ Բիւզանդիոնի անկէ արտատպած 8 դեկտ. թիւերուն մէջ զզուանքով կարդացի Ազգ. Երեսփ. Ժողովի Ազատական կուսակցութեան կազմած միթինկներուն դէմ գրուած յօդուածի մը մէջ, անուանս շուրջը գրուած աղտոտ զրպարտութիւնները։

Նուանէզադէի խնդիրը 5-6 ամիսէ ի վեր Ազգ. Երեսփ. Ժողովին օրակարգին գլուխը գտնուելուն, կը կարծէի որ շատ դիւրաւ պիտի կրնայի այդ առթիւ պատրաստած ընդարձակ բացատրագիրս հրապարակով կարդալու եւ Ժողովականները լուսաբանելու, բայց դժբախտաբար ազգ. տակաւին եւ ցաւալի խնդիրներ պատճառ եղան որ այդ խնդրին լուծումը ձգձգուի եւ այս անտեղի եւ անամօթ յարձակումներն ալ չարաբանուին։

Յօդուածագիր՝ բուն անունը դնելու չհամարձակող Գ. Տաթեւի մասին հարկ եղած օրինական ձեռնարկներն ընելէ առաջ, հարկ կը համարիմ քանի մը տողով յայտնելու թէ իր գրածն ամբողջ ստութիւն է.

Ա.— Պարոնը կը սպասէ եղեր որ ինքզինքս արդարացնեմ Նուանէզադէի խնդրին առթիւ։ Ես յանցաւոր չեմ որ ինքզինքս արդարացնեմ. ես բացարձակապէս կը յայտարարեմ թէ այդ գործին մասնակցած եմ միմիայն պաշտօնապէս փոխանորդութիւնն ստանձնելով Տիկին Աննա [illegible]։ [illegible] պարտքս էր իր [illegible] պաշտպանել։ Բայց ես պարտաւոր եմ ապացուցանելու թէ իբրեւ հայ փաստաբան մը այս գործին մէջ աւելի Ազգին պաշտպանութիւնը բռնած եմ քան թէ ժառանգորդներուն. եւ մէկ կողմէ զանոնք չի վստահեցնելով հանդերձ՝ մեծ ծառայութիւն մը մատուցած եմ Ազգիս, 40 հազար ոսկի ի կորուստէ մը փրկելով զայն։

[illegible] կ՚ուզեն հաւատացնել Ժողովականներուն թէ այս գործին մէջ Նուանէզադէի ժառանգորդներն հարիւրին 25ը գանձած են եւ ես ալ հազարաւոր ոսկի անոնց բաժին մը առած եմ։ Մինչդեռ ես յորդորած եմ փոխանորդեալներս՝ որ [illegible] Ազգ. Ժողովի որոշումին, այնպէս որ ժառանգորդները առած են միմիայն 100 ոսկի, իսկ ես ոչ իսկ վաւերաթուղթերու վաւերացման թարգմանութեան [illegible] ծախքերն առած եմ։

Յօդուածագրին Բ. ասածն է թէ Վարչութեան նիստի մը մէջ 'Հայկ էֆ. Խօճասարեան իսկ ըսած ըլլայ' թէ անոնց եղած ամբաստանութիւններէն մաքրուելու՝ չեմ կրնար անդամակցիլ Վարչութեան։ Ժողովներու արձանագրութիւնները կը վկայեն թէ Խօճասարեան էֆ. երբեք ըսած չէ ինծի այդ տեսակ բան մը։ Ես Վարչութեան անդամակցութենէ 2 անգամ հրաժարած եմ. Ա. Երբ Նորգիւղի հողային խնդրին առթիւ իմ յարմար գտած թագրիրէն տարբեր թագրիր մը տրուեցաւ կառավարութեան (որուն դժբախտ հետեւանքով այդ խնդիրը անյաջողութեան մատնուեցաւ)։ Այդ հրաժարականս մերժուեցաւ երկնակի, եւ Բ. անգամ հրաժարելու պէտք զգացի Նուանէզադէի խնդրոյն առթիւ երկու պատճառներով. նախ որ Թուղթերու քննութեան միջոցին՝ ատեանէն մէջ տեսայ նամակ մը՝ որ կը կասկածէի թէ կեղծ է, եւ Ժողովականները քննութեան չձեռնարկեցին, թէեւ Ազարեան էֆ. համամիտ գտնուած էր ինծի։ Բ. Երբ տեսայ թէ Ա. անգամ հրաժարած ատենս իմ բացակայութեանս եւ առանց իմ գիտնալուս՝ Վարչութեան կողմէ Նուանէզադէի ժառանգորդներուն տրուած 100 ոսկին համար թերթերէ ոմանք գրեցին՝ թէ Վարչութեան անդամ ըլլալու հանգամանքով ստիպած էի ընկերներս այդ որոշումը տալու, եւ մինչեւ իսկ յառաջ գացին ըսելու թէ ես ուզած ըլլամ այդ առթիւ Տնտեսական Խորհուրդին գրուելիք պաշտօնագիրը ազգավնաս ձեւով մը խմբագրել տալ, բայց ընկերներէս մէկուն գիտողութեան վրայ՝ փոխած ըլլալ։ Վարչութիւնը այս անգամ ալ մերժեց հրաժարականս, պաշտօնապէս ալ հաստատելով իր պատասխանին մէջ՝ թէ այդ 100 ոսկին տրուելուն մէջ ո՛ եւ է ազդեցութիւն կամ մասնակցութիւն չեմ ունեցած, նոյն իսկ ներկայ չեմ եղած. բայց ես՝ հրապարակով անուանս դէմ եղած անարգանքի մը նորոգումն ալ հրապարակով ըլլալուն պէտքը զգալուս, ես չառի հրաժարականս, մանաւանդ որ «բաց»ի «գոց»ի խնդիրը վրայ եկած էր այդ միջոցին, եւ նախապէս իմ ներկայութեանս «բաց»ի կողմնակից Վարչութիւնը, իմ բացակայութեանս, աներեւութութեամբ «գոց»ի ծայրայեղ ջատագովը դարձած ըլլալուն, տեսայ թէ գաղափարներու բացարձակ տարբերութիւն մը յառաջ եկած էր Ժողովականներու մէջ եւ միեւ մասին մէջ։

Այս է ահա՛ այս կնճռոտ խնդրին ամբողջ ու համառօտ պատմութիւնը. ժամ բաւականութիւնը ձգելով Ազգ. Ժողովին։ Ձեր արդարասիրութենէն կը սպասեմ սա գրութեանս հրատարակութիւնը, որուն համար յայտնելով շնորհակալութեամբ՝

Կը մնամ յարգանօք
ՅԱԿՈԲ ՊԱՀՐԻ

Նշան-Թաշ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՆԱՀԻՒՍՈՒԹԻՒՆ

«ՃԱՆ ՍԻՐԵԼԻՍ ՃԱՆ»

Ժողովրդական բանահիւսութիւնը, շնորհիւ երգասացի բանասէրներու աշխատութեան, բաւական ճոխացած եւ զարգացած է Ռուսահայերուն մէջ։ Ժողովրդական բանահիւսութիւնը ըլլալով ժողովուրդի մը ներքին կեանքին արտայայտութիւնը, մեծ դեր կատարած է անոնց հաւատալիքներն ու բարքերը ճշգրտօրէն զանազանելու. անիկա կը ցոլացնէ ժողովուրդի հոգին ու հայելին է անոր հոգեբանութեան, ինչպէս բնաւորութիւնը, առաքինութիւնները, մոլորութիւնները, մտաւորական ու բարոյական վիճակը, զգացումներն ու մտածումները, լուսաւորութիւնն ու յառաջդիմութիւնը, քաղաքական, տնտեսական եւ ընտանեկան կեանքը, սովորութիւնները, վարքն ու բարքը, նիստն ու կացը եւն.։ Ան պերճօրէն կը բացատրէ թէ ի՛նչպէս երկրագործը անհուն սիրով փարած է իր գութանին, ցանքին եւ հունձքին.

Ձո՜գ տո՛ւր, քաշի, ա՜յ եզը…
Արա՛ հօ՛ ճան, հօ՛…
Լուծդ մաշի, ա՜յ եզր…
Արա հօ՛ ճան, հօ՛, հօ՛ ճան…

Այստեղ մենք կը տեսնենք հայ ժողովուրդի յարաբերութիւնը իրարու հետ, ինչպէս եւ ժողովուրդի ճնշուած, զսպուած դրութիւնը եւ այդ դրութենէն ազատելու ձգտումն ու հակամիտութիւնը. հոն կը հանդիպինք տեսակ տեսակ բնաւորութիւններու, այրուած, տանջուած սիրտերու.

«Ա՛յ հեւա՛, հեւա օրորա,
Ծնճղական թեւ ա՛, օրիորդ,
Բոն պտուղ կարմիր չիկայ,
Բաց անեմ սեւ օրերս։»

Ռուսական հայակալ գրականութիւնը հզօր կերպով ներգործած է Ռուսահայ գրողներուն վրայ, իր ամէն երանգներով. նամանաւանդ Ռուսաստանի անտեսական յառաջխաղացումը, յարաբերութեան դիւրութիւնները խոշոր ազդակներ եղած են մօտիկէն չփոխուելու։ Ռուսահայ լեզուն, բարքը, կուլտուրան իրենց յատկանշող եւ բնորոշող կողմերով ոչ մէկ զանազանութիւն չունին ռուսական լեզուէն ու կեանքէն։ Ռուսահայերը գիտական բոլոր ասպարէզներու մէջ ալ Թրքահայերը կը գերազանցեն։ Հայութեան ընդհանուր կուլտուրական շարժումին մէջ ալ անոնք կը կազմեն մեր յառաջապահ գունդերը։ Թ. Փիլիպ Ներսէսեան վարժարանի ուսուցչապետ Լիսիցեանի գիտական կեանք բանախօսութիւնը «Հայերու ծագման մասին», հանճարեղ երաժշտագէտ Կոմիտաս վարդապետի հօյակապ համերգը՝ մեզի շատ բան սորվեցուցին. տաճկահայը, մանաւանդ Պոլիսը՝ շատ լաւ իմացան թէ անոնք որքան կը հետաքրքրուին ժողովուրդի կեանքով եւ այդ ընտրական վերլուծութեամբ ալ ամէնուս յայտնի է թէ ի՛նչ վեհութիւն, գրաւչութիւն, հմայք ունին ռուսահայ ժողովրդական երգերը. բրլեճ ճարերը, ճեկ ոգաները, հրճեկ բըլբուլները, ձերիկ ծաղերը եւ վերջապէս ճաճ դուրյան, մասալ, ջարդ իրարու հետեւ ինչպիսի՝ հզօր ու մագնիսական հոսանք մը կը կազմեն՝ հոգիի ամենանուրբ ծալքերն իսկ թրթռացնելով մեղմօրէն եւ անուշ եղանակով մը…։

Այդ երգերուն ի լուր՝ կը տարուի՜ս դէպի այն գաւառը ու երազուն կուրծքերու խորը՝ ուրկէ բուռ բուռ անուշութիւններ կը ծորեն բայր ի բայր.

Մեծ սարին հովին մեռնիմ,
Շէկ աղջին պօյին մեռնիմ.
Մի տարի ա՛, չեմ տեսել,
Տեսնողին աչքին մեռնիմ։

Իր պարզութեան մէջ որքան հմայքոտ են այդ տողերը։ Սիրոյ վսեմ արտայայտութիւն։ Մեռնիլ այն սեւ-սեւ աչքերուն որ մի տարի է ի վեր չէ տեսած, մինչ այս մահը յաւիտենական երջանկութիւն չէ՛։

Վտարած, այրուած է իր սիրտը, զուլալ աղբիւրները ոչ մի կերպով չեն զովացուներ իր հուր հոգին, ամպերուն կը դիմէ տեսակ մը հզօրի պաղատանքով՝

«Հով արէք ամպեր ճան, հով արէք
Իմ դարդիս դարման արէք։»

Ու կը քալեն ամպերը, կ՚երեւայ իր քնքուշուհին ամպերուն տակէն,

Լուսնակն անուշ հովին անուշ
Սիրականիս քունն է անուշ.
Մազեր լուսնակն երկնուց
Հովուէ փողն է անուշ։

Ու այսպէս անդադար։

Ժող. երգերու մէջ երեւոյթ մը կայ որ բնորոշ է. գոյութեան կռուի մէջ ազդեցութիւնը ամենուրեք զգալի է ուժգնօրէն։ Նախնական ժամանակներու մէջ մանաւանդ, երբ աշխատաւոր դասակարգը կը նկատուէր իբր ստրուկ, հետեւաբար կարօտ տիրապետողներու անմիջական օգնութեան. այդ աշխատաւոր դասակարգը միշտ փառաբանած է իշխանաց իշխաններու կեանքի գրաւչութիւնը։ Զոհած է անոնց այնպիսի երգեր, ուր կը գովուին

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 104

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

Հեղինակ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԸՉՈՐՐՈՐԴ

— Ինչ կարգադրութիւն, հարցուց Երանիկ զարմացած։

Քերովբէ էֆէնտի, առանց անմիջապէս պատասխանելու, եկաւ կնոջ քով, ձեռքերը բռնեց եւ [illegible] ձայնով մը ըսաւ։

— Աւելի աղէկ չէ՞ որ հոս մեր քովը մնաս, քեզի աղւոր պզտիկ տուն մը կը բռնենք, մէջը կը տեղաւորենք, ազատ հանգիստ կ՚ապրիս, քէֆդ կը նայիս…։

Այս անպատեհ առաջարկութիւնը ընդվզեցուց հէգ կինը որ ետեւ քաշուելով գոչեց։

— Դո՛ւն ալ ուրեմն, Քերովբէ էֆ. ես քեզ դիմեցի պաշտպանութիւն գտնելու համար եւ հիմա դուն ալ կը ջանաս Ղուկաս էֆէնտիի ընթացքը բռնել ինծի հանդէպ։

Վաճառականը զգաց թէ խորտակեցուցած էր իր խօսակիցը, սկսաւ ուզեց սխալը դարմանել։

— Կը ներէք տիկին, ըսաւ, ես ձեզ վիրաւորել չուզեցի, միայն թէ իմ անկեղծ կարծիքս էր որ յայտնեցի, բայց քանի որ դուք տարբեր կերպով կը խորհիք եւ անպատճառ Սամսոն ձեր ամուսնոյն քով երթալ կ՚ուզէք, ասոր ըսելիք չի կայ, թող ձեր ուզածին պէս ըլլայ։

— Այո՛, ես կ՚ուզեմ երկանս քով երթալ, պնդեց Երանիկ, եւ ասոր համար ձենէ մէկ բան կը խնդրեմ, այն է ինծի վստահեցնել որ երբեք միշտ իր գործին վրայ պիտի մնայ, հոն երթալէս վերջն ալ։

— Ատիկա ինէ եւ ձենէ միայն կախուած ունի, պատասխանեց Քերովբէ էֆէնտի, որ այս գլուխ գլխի տեսակցութենէն արդէն չափազանց գրգռուած էր եւ չէր կարող զսպել իր զգայարանքները։

— Ի՞նչպէս ձենէ եւ ինէ կախում ունի, հարցուց Երանիկ։

— Անշուշտ, ես ձեզի կը խոստանամ ձեր ամուսինը մինչեւ ետքը իր պաշտօնին գլուխը պահել. այս չէ՞ ձեր փափաքը…։

— Այո՛։

— Լա՛ւ, բայց մենք, վաճառականներս, գործի մարդիկ ենք, այսինքն առեւտուրի մարդիկ, կը հասկնա՞ք… ես այս ծառայութիւնը պիտի մատուցանեմ ձեզի, քանի որ կը խնդրէք, բայց փոխարէնն ալ ես ալ ձենէ բան մը պիտի խնդրեմ,… միթէ արդարութիւնը այնպէս չէ՞, աշխարհի մէջ, ամէն բան փոխանակութեամբ կ՚ըլլայ, միայն Աստուած է որ կուտայ առանց փոխարէն բան մը առնելու։

— Բայց ես ինչպէս կրնամ փոխարինել ձեր բարիքը։

Քերովբէ էֆէնտի կրկին իր ձեռքերուն մէջ առաւ Երանիկի ձեռքերը, անոր ականջին ի վար քանի մը խօսքեր մրմնջեց, յետոյ առանց ականջ կախելու թեթեւ ընդդիմութեան մը, զայն իր թեւերուն մէջ առաւ…։

. . . .

Երանիկ, ընկճուած ու տխուր, դուրս ելաւ Քերովբէ էֆէնտիի գրասենեակէն եւ ուղղուեցաւ կամուրջ Սարը-Եարի շոգենաւը առնելու համար։

— Թո՛ղ ասիկա վերջին զոհողութիւնը ըլլայ, կը մտածէր ինքնիրեն տխուր համակերպութեամբ մը, գոնէ ասով [illegible] թէ Սամսոնի մէջ պիտի կրնամ ապրիլ երկանս քով։ Քանի մը օրէն պատրաստութիւնս կը տեսնեմ ու կը մեկնիմ, տակաւին [illegible] չվերադարձած ու ա՛լ ամէն բան վերջացած կ՚ըլլայ…։

Նոյն իրիկունը, Քերովբէ էֆէնտի, յաղթական ու ծաղրանօք, գնաց գտաւ իր բարեկամը՝ Ղուկաս էֆէնտին։ Նախ՝ կ՚ուզէր իր յաջողութիւնը պատմել անոր, յետոյ Երանիկի ամուսնոյն խնդիրը կարգադրել։ Իրա՛ւ է թէ իր ցանկութեան յագուրդ տալու համար ինքն կնոջ խոստացած էր իրենց ապագան ապահովել, բայց այդ խոստումը չէր կարող գործադրել առանց Ղուկաս էֆէնտիի համաձայնութեան ու ասոր համար կ՚ուզէր փորձ մը ընել, թէեւ շատ կը կասկածէր իր յաջողութեան մասին։

— Չես գիտեր այսօր գլխուս եկածը։ ըսաւ Ղուկաս էֆէնտիի գրասենեակէն ներս մտնելով, մինչ վաճառականը, իր գործերը աւարտած, կը պատրաստուէր դուրս ելլելու։

Ի՞նչ ըլլայ, ի՞նչ կայ որ։

— Իմ միտքէս չանցած այցելութիւն մը ընդունեցի։

— Ինչ այցելութիւն, ըսէ՛ տեսնենք։

— Տիկին Երանիկը ինծի եկաւ։

— Վա՜յ, ինչ բանի համար։

— Սամսոն պիտի երթայ եւ այդ մասին եկաւ հետս տեսնուելու եւ հասկընալու համար որ էրիկը իր պաշտօնին մէջ հաստատ պիտի մնա՞յ։

— Է՛, դուն ի՞նչ ըսիր։

— Ըսի որ, խնդիրը իմ կամքէս կախում ունի, քանի որ իմ պաշտօնեաս է…։

— Է՛յ, ե՞տքը, հարցուց Ղուկաս էֆէնտի ծիծաղելով։

— Վերջապէս երկար բարակ տեսակցութենէ ետքը, խօսք տուի որ էրիկը իր պաշտօնին վրայ պիտի մնայ, միայն թէ ինծի ալ ի փոխարէն իմ խնդիրքս չպիտի մերժէ…։

— Է՛, գոնէ այդ մասին համաձայնեցա՞ք։

— Քիչ մը դժուարութիւն ըրաւ, բայց վերջը համաձայնեցաւ, արդէն ուրիշ կերպ չէր կրնար ընել, մէյմը թակարդը ինկած էր, ըսաւ Քերովբէ էֆէնտի քահքահ մը ձգելով։

— Լա՛ւ, բայց հիմա խոստումդ ինչպէս պիտի պահես, պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի, տասը ոսկին դուն գրպանէդ պիտի տաս…։

— Ճիշդ ասոր համար ուզեցի քեզ տեսնել, որպէսզի ինծի խելք սորվեցնես այդ դժուարութեան մէջէն ելլելու համար, մանաւանդ որ, եթէ իր խօսքին նայինք, այսօր վաղը ճամբայ ելլելու միտք ունի… բայց խօսքը մէջերնիս, աղուոր պատառ է եղեր, ըսելիք չի կայ, մեղք պիտի ըլլայ եթէ ձեռքէ փախցընենք։

— Այդ մասին անհոգ եղիր, տեղ մըն ալ չկրնար երթալ անիկա։

— Բայց իմ խոստումս…

— Թո՛ղ քու խոստումդ վրայէն ջուր մը խմէ։

— Ղուկաս էֆէնտի եկո՛ւր սա կնկանը փափաքը կատարենք, թո՛ղ ըլլայ Սամսոն երթայ քանի մը ամիս մնայ, արդէն անկէց աւելի չկրնար մնալ հոն, ետքը ուզէ չուզէ նորէն հոս պիտի դառնայ, գոնէ ես պզտիկ մնացած չեմ ըլլար։

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

ռնոնց ըրած շնորհները, քաջութիւնները, առաքինութիւնները եւլն.։ Ժողովուրդին հոգեբանութեան այդ կողմը ցայտուն կերպով երեւան եկած է յանձին Մեծն Տիգրանի, Արգայից արքային։

Նա իր մարմնով կը ներկայանայ իբրեւ «աքանչելի, գեղադէմ, խարտեաշ ալեհեր ծայրի հերաց, երեսօք գունեան և մեղուակն, անձնեայ և թիկնաւէտ, արագոտն և գեղեցկոտն, քաջանստատ ամենեւին բոլոր անդամօք և քաջաղանդակ»։ Մի խօսքով նա իր բոլոր յատկութիւնով բարձր է կանգած հասարակ մահկանացուներէն։

Ջինքը չըլլապատողները գեղեցիկ են և գեղեցիկները դիւցազնացեալ, ժողովուրդը չի հաւատար որ միմիայն մարմնական ոյժով կարող է մէկը գերբնական գեր կատարել, այլ նա կը պահանջէ և հոգիի ոյժ ու գեղեցկութիւն, որոնք են գլխաւորաբար արիութիւն, զգաստութիւն, իմաստութիւն և արդարութիւն. այսինքն առաքինութեան փունջը դալար աշխարհին խորք բուրումնաւէտ։

Այս արիութիւնը իր անմիջական նպատակը ունի հասարակական և ազգային բարօրութիւնը։ Արի են Արամազդը, Աստուածներու հայրը և Վահագնը, որոնք պարարտութիւն կը շնորհեն համայն աշխարհին, մի բան որով երաշխաւորուած է մարդկային կեանքի յարատեւութիւնը։

Արին Տիգրան, ոսկիի և արծաթի հանքերով, գունակ, գունակ անդուածներով զգեցուց Հայաստանը, այնպէս որ Հայոց աշխարհը կը կենդանանար, կը շէննար և կը ծաղկէր։ Մեծն Տիգրանի արիութեան հետ միացուցած էր իմաստութիւնը, արիութեան շողքը, նա «մեծիմաստ և պերճախօս» էր, անոր հոգւոյն անմիջական մասը կը կազմէր նաև զգաստութիւնը։ Անոնցմէ, հայոց աշխարհի կեցուցիչը, «մայր էր ամենայն զգաստութեանց»։ Նա նոյնպէս Արդարասէր էր, իր երկիրը խաղաղութեան և հաւասարութեան մէջ կը պահէր։ Աշխարհահռչակ Մեծն Տիգրանի այս նկարագիրը որ կազմած է ժողովուրդը և որուն թարգմանը հանդիսացած է Խորենացին, իր էութեամբ ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ նոյն ժամանակուան անտեսական Պրոբլէմի արտայայտութեամբ, մղուած գոյութեան կռուի անհրաժեշտ կարիքներէն։ Մեծն Տիգրանի ոսկիի հանքեր բերելնուն համար ժողովուրդը անոր գովքը կ'ընէ։ Ժողովուրդ մը որ երկրագործ է, այդ ժողովուրդին մէջ, գութանի երգերը խիստ զարգացած կը լինին։ Եւ երբ նա այսպէս անտեսապէս ապահովուած է իր երգի անմիջական առարկան իր սիրուհին է, և ընդհանրապէս կեռավայրենի ժողովուրդի մէջ գուշակ և սիրոյ երգերն են յաճախ կրկնուածները։ Ցանքը վերջացուց, հունձք կ'ընէ։ Ալ տարտ, չունի կ'երգէ։

Բլբուլը տալին վրայ
Խնձորը ծառին վրայ
Սիրած սիրածի տային
Ջոր գետնի քարին վրայ»

Եւ ինչո՞ւ, նոյն իսկ նա զոհ է չոր գետնի քարին վրայ, այդ շատ հասկնալի է, զի իր ասրը, լեռան աղջիկն է լեռան լանջին վրայ մեծցած։

Որովհետեւ հասարակ ժողովուրդը երբեք չի կարող ապրիլ առանց հաւատքի, ուստի իր երգերուն մէջ տեղ գրաւած են, նախապաշարումները, ճանկլիմը, որ ժողովուրդին հաւատալիքը պարզելէ աւելի քնքոյշ բան մը ունի իր մէջ, խորը պատճառներով անբացատրելի անոր համար որ նա շատ սիրուած է ժողովուրդի կողմէ մինչեւ այսօր։

Ընդհանրապէս ժողովրդական երգերը երկու մասի են բաժնուած, վիպական և քնարական։ Վիպականին մէջ կը մտնեն, պատմական դիւցազնական վէպ. պատմական երգեր, կրօնական-վիպական երգեր, հեքեաթներ, զրոյցներ, առակներ, առածներ եւն.։ Ճանկիլիմը կը պատկանի քնարական մասի վիճակի երգերու շարքին։

Վիճակ բանալու ծէսը կը կատարեն հարսներն ու աղջիկները համբարձման տօնի օրը, կը կարծեն թէ այդ գիշերը բոլոր անշունչ իրերը կը կենդանանան. վերստ կ'ողջունեն, սարը սարին, ծառը ծառին, աստղը աստղին, դաշտը դաշտին, եւն.։ Առանձնապէս ջուր կ'առնեն աստղերը, ջրերը, բոյսերը որոնց հետ կապուած է մեր հեթանոսական հաւատալիքով մարդկանց ճակատագիրն ու բաղդը։ Ամէն մարդ աստղ մը ունի կը ծնի և անոր ճակատագիրը նայելով աստղին կամ բարի է կամ չար։ Բոյսերը կը ծլին կը ծաղկին, գետերը կը յորդին ու դղրդուն, աշխարհը ամբողջապէս կը բերկրուի, առողջութիւն, կենդանութիւն և նոյն իսկ անմահութիւն պարգեւելով մարդկանց։ Բուսականները այդ պատճառաւ գետ այժմ համբարձման կէս գիշերին կը լողան շատ տեղեր, առուներու և գետերու մէջ, իսկ երախաները կանաչով լողալ կուտան։

Համբարձման տօնը կը կոչուի նաև ծաղկամոր տօն, ուսկից կ'երեւայ որ ծաղիկներն առանձնապէս մեծ նշանակութիւն ունին, համբարձման օրը վիճակ կը բանան առանձին երգերով։ (Վիճակ բանալու սովորութիւնը մեր մէջ ալ շատ տեղեր գոյութիւն ունի սակայն ոչ երգերով և ծէսերով որքան մեծ ծառայութիւն պիտի մատուցանէին մեր ժող. գրականութեան երբ գաւառի ուսուցիչները խնամքով ի մի հաւաքեն ժող. երգերը և պարբերաբար հրատարակեն թերթերուն մէջ)։ Նախորդ երեկոյեան աղջիկները 7 առուներէ կամ աղբիւրներէ ջուր կը բերեն, ծաղիկներ կը հաւաքեն լուռ կերպով, ջուրը կը լեցնեն աման մը մէջ որ կը կոչուի հագեր, մէջը կը գնեն նաև զանազան մարդոց վիճակի նշաններ և այդ հագերը ծաղիկներով զարդարուած, առանձին երգերով ու ծէսերով կը դնեն «աստղունք», այսինքն աստղերու տակ, որպէսզի ամէն մարդու աստղ ներգործէ իր վիճակին։ Միւս օրը կը զարդարեն նաև վիճակը, խաչաձեւ փայտերէ շինուած ու զարդարուած խրտուիլակ մը, աղջկան կերպարանքով կուտան մի փոքր աղջկան ձեռք, որուն երեսը քողարկուած է և կը կոչուի «Հարս»։ Ծնկելով կը նստին աղբիւրի մը կամ առուի մը ափին, և կը սկսին երգել վիճակի խաղեր, ամէն մի խաղէ վերջ, «հարս»ը, հագերէն կը հանէ նշաններէն մէկը, այդ նշանը որու որ կը պատկանի, անոր բաղդը կ'որոշուի երգուած խաղի բովանդակութենէն։

Ահաւասիկ Ճանկիլիմէն նմոյշ մը զոր ամենամեծ բանասէրէն մինչեւ յետին մամիկը կ'երգեն համբարձման օրը այնքան խանդակաթ սիրով մը։

1. Ճան կիլիմ ճան, ճան
Ճան ծաղիկ ճան ճան

Երկար սանդուխքը դրեցինք
Մօտ Աստուած հարց գնացինք
Աստծուց բաղդ ու տէօվլէթ ուզեցինք
Հարս հան վիճակն ի բարին։

2. Ճան կիլիմ ճան, ճան
Ճան ծաղիկ ճան, ճան

Բարձ բարձի վրան
Հրամէ նստիր վրան
12 աստղն ծաղէր
Ամէնքն ալ քու բաղդի վրան։

3. Ճան կիլիմ ճան, ճան
Ճան ծաղիկ ճան, ճան

Իրնէկ էն օր դու եղար
Երկրին գիտին խնդում եղաւ.
Աստղերը ծափ ծափեցին
Իս ինչ բարի պատուղ եղար։

ԳԵՂԱՄՈՒՆԻ

ԵՂԱՆԱԿԻՆ
ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ
Այրերու, կիներու եւ տղայոց յատուկ նորաձեւ ապրանքներու նոր մթերք մը հասած է
ՄԱՅԷՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
ՆՈՒՐԲ ՊՕՆԷԹԸՐԸ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԸՄԲՈՍՏ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Օտեսայէն կը հեռագրեն դեկ. 8ին. «Համալսարանը գումարուած միթինկին ներկայ էին 270 ուսանող, որոնք մերժեցին ցրուիլ և հարկ եղաւ ոստիկանական ուժին դիմում ընել։ Ոստիկանութեան պետը ներկայանալուն պէս՝ ուսանողները հրազէններ ցուցուցին. ոստիկանական պետը հարկադրուեցաւ հրամայել ոստիկան-զինուորներուն որ իրենց կարգին կրակ ընեն. այս հրամանին վրայ, ուսանողները դադրեցան հրազէն պարպելէ։ Ուսանող մը մահացու կերպով և ուրիշներ թեթեւապէս վիրաւորուեցան։ Ձերբակալուեցան 235 ուսանողներ։»

ՄԱՅՐԱՍՊԱՆ ՄԸ

Վերջերս Սէնի դատարանին առջեւ հանեւեցաւ Կաստօն Վաքէ անուն մարդ մը որ անցեալ ապրիլին հրազէնով իր մայրը սպաննած էր։ Մայրասպանը կը խոստովանի իր յանցանքը։ Տիկ. Վաքէ 59 տարեկան էր և ունէր հինգ միլիոն ֆրանքի հարստութիւն մը։ Երկու մանչ և երկու աղջիկ զաւակներով այրի մնացած էր։ Իր սպաննուելէն քանի մը օր առաջ Պ. Տրաիէ Հաժօ անուն 49 տարեկան մարդու մը հետ գաղտնի կերպով կ'ամուսնանայ, որ նոյնպէս այրի էր և երեք աղջիկներու տէր։ Պ. Հաժօն Տիկ. Վաքէի տանը ութը տարիէ ի վեր վարձակալ եղած է և այդ թուականէն սկսեալ կազմուած է երկուքին միջեւ մտերիմ բարեկամութիւն մը։ Թէեւ առաջին օրերուն ուզած են իրարու հետ ամուսնանալ, բայց իրենց այդ ցանկութեան առջեւ արգելք կ'ըլլային Տիկ. Վաքէի աղջիկները, փեսան և տղան Կաստօն, կնոջ միւս տղան՝ Ածման համաձայն եղած է մօրը։ Կաստօն իր քրոջը Տիկ. Մոզէռի հետ մէկտեղ խիստ յանդիմանութիւններ կ'ուղղեն իրենց մօրը, որ կը պատասխանէ թէ ինքզինքը կառավարելու վիճակին մէջ կը գտնուի և թէ ինք պարտաւոր չէ հաշիւ տալու ու կը պատուիրէ որ անգամ մըն ալ իր տունէն ներս ոտք չդնեն։ Նոյն իրիկունը Տիկ. Հաժօ կը սպաննուի։ Ամբաստանեալը Պ. Կաստօն դատարանին առջեւ կը յայտարարէ թէ իր մօրը այս անպատեհ արարքը յանկարծակի բերած է զինքը, որովհետեւ առինքա պատիւ չէր բերեր իրենց ընտանիքին։ Ինք, իր քոյրերուն հետ համախորհուրդ, ամէն օր իր մօրը աննպաստ տեղեկութիւններ կուտար Պ. Հաժօի մասին, ջանալով զայն կեցնել իր դիտաւորութենէն։ Տիկ. Վաքէ շատ կը սիրէր Կաստօնը՝ չփացնելու աստիճան, ու անոր ամէն հաճոյքները կը կատարէր։ Նոյնիսկ տանը մէջ շքեղ յարկաբաժին մը կը յատկացնէ անոր, ուր՝ պերճանքի կեանք մը կ'ապրէր։ Կաստօն, վախնալով որ մի գուցէ իր մօրը ամուսնանալովը այս ամէնը ձեռքէն կ'ելլայ, ամէն միջոցի կը դիմէ, իր մայրը ամուսնանալէ ետ կեցնելու։ Ու այնպէս կատարուած իրողութեան մը առջեւ գտնելով ինքզինքը, սպաննած է իր մայրը։ Պ. Կաստօն Վաքէի փաստաբանն է Պ. Հանրի Ռօպէռ։

ՀՐԴԵՀ ՇԻՔԱԿՕՅԻ ՄԷՋ

Դեկտ. 5ին Շիքակօյի մէջ Մօրիս անուն անձ մը երշիկի գործարանին հրդեհ մը ծագելով՝ հրոյ ճարակ եղած է։ Գործարանին մեծագոյն տանիքներէն մէկը փլչելով՝ 30 ջրհանիկներու մահուան պատճառ կ'ըլլայ։ Վնասը մէկուկէս միլիոն տոլարի կը հասնի։ Ֆիլատէլֆիայի մէջ ալ հրդեհ պատահելով՝ այրած է կաշիի գործարան մը, իր փլատակներուն տակ թաղելով 30 ջրհանիկներ։ Ցարդ 23 դիակներ հանուած են։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Հալէպի մէջ հրաւիրած զօրքերուն նայելով, որոնց վիէննական թերթերն ալ արձագանգ եղած են, իտալական զօրաբանակ մը Նափոլիէն շոգենաւ նստած է Ափրիկեան Տրիպոլիս երթալու համար։ Նոյն Ցայթ Բրէսէ կ'ըսէ թէ լաւատեղեակ շրջաններուն մէջ հաւատ չընծայուիր այդ լուրին։ Իտալական և օսմ. կառավարութեանց միջեւ երկար ատենէ ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուին բնակարաններու բռնաբարման մասին, բայց յոյս կայ որ երկու երկիրներու բարեկամ յարաբերութեանց համար նպաստաւոր լուծում մը ձեռք պիտի բերուի։

⁂ Վերջերս Իզմիրի մէջ նոր միջադէպ մը պատահած է։ Տեղւոյն իտալական առեւտրական վարժարանը ճառագայթագրութեան գործիք մը բերել տուած էր։ Մաքսատան տնօրէնը յայտարարած էր թէ չէր կրնար անոր ներածումը արտօնել, առանց մասնաւոր հրահանգի։ Ասոր վրայ, Իզմիրի իտալական հիւպատոսը ազդու բողոք մը ըրած էր։ Այդինի կուսակալը Բ. Դուռ տեղեկագրած էր խնդիրը։ Բ. Դուռը ալ թղթատարական և հեռագրական վերատեսչութեան կարծիքը հարցուցած էր այդ մասին։ Այս վերջինը պատասխանած էր թէ պետական մենաշնորհ մըն էր ճառագայթագրութեան գործիներու գնումը. հետեւաբար մերժած էր Իզմիրի իտալական հիւպատոսարանին բողոքը։ Պօլսոյ իտալական դեսպանատունը միջամտելով գործին հարկ եղած դիմումները ըրած էր։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը հիմնաւոր գտնելով դեսպանատան պահանջումը, [illegible] է պէտք եղած հրահանգները տալու Այտընի կուսակալին։

ՆԱԽ. ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

Եվգաֆի նախկին նախարար Շէրիֆ Ալի Հայտար պէյ, առջի օր, պալատ երթալով Սուլթանին ներկայացաւ և իր շնորհակալութիւնները յայտնեց Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան ստանալուն առթիւ։

⁂ Էվգաֆի նոր նախարար Խայրի պէյ, առջի օր, պալատ երթալով Սուլթանին ներկայացաւ և օրինական երդում կատարեց կայսեր ներկայութեանը։

⁂ Առջի օր Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցան Կայս. փեսայ Շէրիֆ փաշա, որ Պետական խորհուրդի անդամ անուանուած է, և Գասթամունիի նոր կուսակալ Սիւլէյման Նազիֆ պէյ։

⁂ Օսմ. Կայս. պանքայի նոր տնօրէն Պ. Ռեվուալ և նախորդ տնօրէն Պ. Տէֆէս, առջի օր, Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոնի մէջ լաւ տպաւորութիւն ձգած է Օսմ. Խորհրդարանի տրուած վստահութեան քուէն։ Լոնտոն տիրող կարծիքը սա է թէ դահլիճը քանի մը սխալներ գործած է, բայց յոյս կայ որ Հաքքը փաշայի պէս բանիմաց քաղաքագէտ մը պիտի կրնայ դարմանել այդ սխալները։ Սակայն Խորհրդարանին մէջ դահլիճին դէմ ուղղուած քննադատութիւնները, այդ մասին կատարուած վիճաբանութիւնները ու Մ. և Յ. կուսակցութեան դիրքը, որ մասամբ կ'ընդունի ընդդիմադիր կուսակցութեան քննադատութիւնները, կ'ապացուցանեն թէ խորհրդարանական դրութիւնը սկսած է ի գործ դրուիլ Թուրքիոյ մէջ։ Անգլիոյ հանրային կարծիքը սա համոզումը ունի թէ դահլիճը, Մ. և Յ. կուսակցութիւնը և ընդդիմադիր կուսակցութիւնը ձեռք ձեռքի պիտի տան միասին աշխատելու և բարենորոգումներ ի գործ դնելու համար։ Այն ատեն միայն պիտի դադրին օսմ. կայսրութեան ապագային վրայ յայտնուած յոռետես գուշակութիւնները։ Օսմ. Խորհրդարանին մէջ կատարուած վիճաբանութիւնները բոլոր կուտան թէ երկու կուսակցութիւնները անձնական խնդիրներ չէին յուզած, այլ երկրին հանրային բարիքը չօշափող խնդիրներու վրայ խօսած էին։

ԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԵԷՄԷՆԻ ՄԷՋ

Իմամ Եահեայի և Սէյիտ Իտրիսի ապստամբական շարժումէն քաջալերուած, հռչակաւոր աւազակապետ Ալի Մուքտար յարձակում մը գործած է Աթէք գաւառակին մէջ։ Իր Պէտէվիներուն գլուխը անցած, Կանչէի համայնքին վրայ յարձակելով, թալլած է տեղւոյն հանդարտիկ ժողովուրդը։ Կառավարութեան հաւատարիմ մնացած շէյխ Հիֆզուլլահ այդ դէպքը իմանալուն պէս, թալանողները հետապնդած ու ցրուած է։ Աւարները ետ առնուած են։ Ալի Մուքտար փորձած է Սիւֆլիէի համայնքն ալ թալանի տալ, սակայն ժողովուրդը հրացանաձգութեամբ պատասխանած ըլլալով, աւազակապետին աւազակներուն մեծ մասը փռուած են անկենդան։

ՔԻՐԷՔԻ ԴԷՊՔԸ

Հօրանի արշաւախումբին հրամանատար Սամի փաշա դեկտ. 8 թուով կը հեռագրէ թէ Թէֆիլէի վրայ ղրկուած զօրախումբը իր տեղը հասած է ամսոյս 6ին։ Այդ զօրախումբը երեսունըվեց Պէտէվիներ ձերբակալած է, որոնց մէջ կան երեք գլխաւոր դրդիչներ։ Թէֆիլէ քաղաքը մեծ վնաս չէ կրած։ Պէտէվինները պաշտօնատուններու բնակարանները, նամակատունը և հեռագրական կայանը քանդած են։ Զինուորական մթերանոցին վրանները և ջորիները թալլած են։

⁂ Սուրիոյ կուսակալին փոխանորդն ալ կը ծանուցանէ թէ մինչեւ Մաան երկաթուղիի գիծը նորոգուած է և գումարտակ մը օգնական զօրք հասած է Մաան։ Հեռագրական գիծերը նմանապէս նորոգուած են և հաղորդակցութիւնը վերահաստատուած է։ Մաանի յարձակման ատեն մէկ զինուոր միայն սպաննուած է։

ՔՈԼԷՐԱՆ

Միւնիխէն բրօֆէսէօր Էմմէրիխ, որ քոլերայի մասնագէտ է և օսմ. կառավարութեան կողմէ Պոլիս հրաւիրուած էր, առջի օր մայրաքաղաքս ժամանեց։ Բրօֆէսէօրը Բ. Դուռ երթալով ներքին գործոց նախարարին հետ տեսակցեցաւ և յետոյ քաղաքապետարան գնաց։

⁂ Դեկտ. 8էն 9, Պոլսոյ զինուորական հիւանդանոցներուն մէջ քոլերայէ մէկ դէպք պատահած է։ Սելանիկի զինուորներէն հին վարակեալ մը մեռած է։

ՀՕՏԷՅՏԱՅԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Հռոմէն հասած տեղեկութեանց նայելով, իտալական կառավարութիւնը մտադիր է Իրաւարարական Ատեանի մը յանձնել Հօտէյտայի գործը։ Քաղաքական շրջանակներուն մէջ սա կարծիքը կը տիրէ թէ այդպիսի կարգադրութիւն մը [illegible] հետեւանք պիտի ունենայ։

⁂ Հռոմէն քաշուած ուրիշ հեռագրի մը նայելով, Հօտէյտայի միջադէպը կարգադրուած է։

ԸՆԴԾՈՎԵԱՅԻ ՄԸ ԳՆՈՒՄԸ

Օսմ. կառավարութիւնը մտադիր է, ընդծովեայ մը յանձնարարելու գերման նաւագործարաններուն։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ ԽՄԲԱԳԻՐ ՄԸ

Պատերազմական Ատեանը հինգ տարուան բերդարգելութեան դատապարտեց Տէմօքրադ կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար Ֆուատ Շիւքրի պէյը, Թիւրքիա անուն թերթին մէջ Ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյի դէմ բուռն յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար։

ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼՂԱՐ

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ

Էտիրնէի կուսակալը Բ. Դուռ ուղղած հեռագրին մէջ կը ծանուցանէ թէ դեկտ. 7ին նոր ընդհարում մը պատահած է Մուսթաֆա-Փաշայի կողմը, թուրք և պուլկար զինուորներուն միջեւ։

ՄԻՋԱԴԷՊԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Տէնիզլի գաւառակին Զալ անուն տեղը միջադէպ մը ծագելուն պատճառաւ, կուսակալ Նազըմ փաշա հոն գացած էր՝ քննութիւն մը բանալու համար։ Կուսակալը Բ. Դուռ հեռագիր մը քաշելով, կը խնդրէ որ զինուորական ուժ ղրկուի հոն, բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար։

ԹՈՒՐՔՕ-ՊԱՐՍԻԿ

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ

Երզնկայէն դեկտ. 9 թուով կը հեռագրեն թէ հարիւրի չափ պարսիկ աւազակներ, որոնք Սիւլէյմանիէի կողմը սահմանագլուխը անցած էին, զինուորներու յարձակումներուն ենթարկուած են։ Աւազակներէն քսանըհինգ հոգի սպաննուած են։ Մնացեալները անձնատուր եղած են։ Վախ կայ որ ուրիշ աւազակներ ալ սահմանագլուխ անցնին այդ կողմէն։ Հետեւաբար զինուոր պիտի ղրկուի հոն։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԹՐԱՄՈՒԷՅ

Կայս. իրատէ մը վաւերացուց Պետական Խորհուրդի և Նախարարաց Խորհուրդի այն որոշումը, որով ելեկտրական թրամուէյ բանեցնելու արտօնութիւն տրուած է թրամուէյներու արդի ընկերութեան։ Վերջապէս մայրաքաղաքիս հաղորդակցութիւնները պիտի կանոնաւորուին, շնորհիւ ելեկտրական թրամուէյներուն։

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐՔԻ ՕՐԷՆՔԸ

Դրոշմատուրքի օրէնքին համաձայն, օսմ. հպատակներէն գանձուելիք տուգանքները գործադիր դատարանին կողմէ կը գանձուին առանց դատաստանի։ Այդ օրինական տրամադրութիւնը ի գործ չպիտի դրուի օտարահպատակներուն համար, դատական նախարարութեան տուած որոշման համաձայն։ Ասոնցմէ պաշտօնատունը պէտք է դատարան դիմէ տուգանքները գանձելու համար։

ՉԷՍԹԸՐԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Բանակցութիւնները վերսկսած են Բ. Դրան և ամերիկեան դեսպանատան միջեւ, կարգադրելու համար այն վէճը որ ծագած է Չէսթըրի խմբակին կողմէ երկաթուղիի շինութեան մենաշնորհ խնդրելուն առթիւ։ Երկու կառավարութեանց միջեւ համաձայնութիւն գոյանալուն պէս, դարձեալ Երեսփ. Ժողովի առջեւ պիտի հանուի այդ ծրագիրը, որ հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովին քով կը գտնուի։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Թուրքերէն թերթ մը կ'իմանայ թէ Պրուսայի նախկին կուսակալ Թէվֆիգ պէյ կրթական նախարար պիտի անուանուի Էմրուլլահ էֆ.ի տեղ։

ՊԱԶԱՐ ՏԸ ՄԻՒԶԻՔ

Մեր ընթերցողներուն ջերմապէս կը Պազար տը Միւզիք վաճառատունը, ուր ամէն տեսակ գոհարեղէն, ոսկեղէն, արծաթեղէն, կահեղէն առարկաներ, և կաղանդչէքի յատուկ շատ մը առարկաներ կը ծախուին հարիւրին 25էն 50 զեղչով։ Կ'արժէ այս եզական առիթէն օգտուիլ, տօնական օրերու մօտաւորութեան առթիւ։

ԲԱՐԻԶԻԱՆԱ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ռ. ՎԻՇՐԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Ֆրանսի, այդ արամիտ, հանճարեղ և եզական մարդը, Պարիզի ու Իզօլա եղբարց մրցակիցը, որուն ներկայութիւնը Սահմանադրութեան շնորհիւ կը վայելենք, Ծնունդի զարթօնքին առթիւ կը պատրաստէ հիանալի ճաշացուցակ մը, արտակարգ Թոմպօլա մը, Ծնունդի գեղեցիկ ծառ մը և ուրիշ շատ մը անակնկալներ, Ծնունդը զուարթօրէն անցնելու համար։ Հրաւիրեալներուն թիւը սահմանափակ ըլլալուն, կը խնդրուի կարելի եղածին չափ շուտ գնել տոմսակները։ Բարիզիանա միակ հաստատութիւնն է ուր Բերացիները կրնան օգտուելապէս զուարճանալ մինչեւ առտու։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 177

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԶ.

ՍԷՆ-ՍԷՊԱՍԹԻԷՆԻ ԳԵՏՆԱԴԱՄԲԱՆՆԵՐԸ

— Երբեք չմոռնալը անկարելի է, բայց ներելն մեծ բան է որ կը հաւատամ տէր։ Ոտքի ելի՛ր և պատասխանէ,

Բէբբինօ մտահոգ նայուածք մը ձգեց Ֆրանցի վրայ։

— Ո՛հ, կրնաս անոր առջեւ խօսիլ. իմ բարեկամներէս մէկն է։

— Կը ներէ՞ք որ այդ պատասխանը տամ ձեզի, ըսաւ կոմսը Ֆրանսերէն, խօսքը Ֆրանցի ուղղելով. հարկ է որ այդ մարդուն վստահութիւնը գրաւէք։

— Կրնաք իմ առջեւս խօսիլ. կոմսին բարեկամն եմ, ըսաւ Ֆրանց։

— Աւելի լաւ, ըսաւ Բէբբինօ, ինք ալ, կոմսին կողմը դառնալով։ Ձեր Վսեմութիւնը թո՛ղ հարցնէ, որպէսզի պատասխանեմ։

— Դերկոմս Ալպէր ինչպէս ինկաւ Լուիճիի ձեռքը։

— Վսեմափայլ տէր, Ֆրանսացիին կառքը քանիցս հանդիպեցաւ այն կառքին, ուր Թէրէզա կը գտնուէր։

— Պետին սիրուհի՞ն։

— Այո՛, Ֆրանսացին անոր աչք ըրած է, և Թէրէզա ալ հաճոյք զգացած է պատասխանելէ. Ֆրանսացին ծաղկեփունջեր նետած է, Թէրէզա ալ նետած է. Անշուշտ այդ ամէնը կ'ըլլար պետին հաւանութեամբ, որ միեւնոյն կառքին մէջ կը գտնուէր։

— Ինչ, Լուիճի Վամփա հռոմայեցի գեղջկուհիներու կառքին մէջ կը գտնուէ՞ր։

— Ինքն էր որ կառքը կը վարէր, կառապանի պէս՝ ծպտած, պատասխանեց Բէբբինօ։

— Ետքը՞, հարցուց կոմսը։

— Ետքը Ֆրանսացին դիմակը վար առաւ. Թէրէզա, միշտ պետին հաւանութեամբ, նոյն բանը ըրաւ. Ֆրանսացին ժամադրութիւն մը խնդրեց, Թէրէզա հաւանեցաւ։ Միայն թէ Սան-Ճիաքոմօ եկեղեցիին սանդուխի աստիճաններուն վրայ Թէրէզայի տեղ գտաւ Պէբբօն։

— Ինչ, այն գեղջկուհին, որ մոմը Ալպէրի ձեռքէն յափշտակե՞ց է, ընդմիջեց Ֆրանց։

— Տասնըհինգ տարեկան տղայ մըն է, պատասխանեց Բէբբինօ. ձեր բարեկամին համար ամօթ չէ խաբուած ըլլալը։ Պէբբօ ուրիշ շատեր ալ ծուղակը ձգած է։

— Պէբբօ պարիսպներէն դուրս առաջնորդա՞ծ է զայն, ըսաւ կոմսը։

— Այո՛, կառք մը կը սպասէր փողոցին ծայրը. Պէբբօ անոր մէջ նստած է՝ Ֆրանսացին հոն հրաւիրելով. այս վերջինը կրկնել չէ տուած Պէբբօյի խօսքը։ Ալ թեւը կնամեծարօրէն երկարելով Պէբբօյի, կառքին մէջ անոր մօտ նստած է։ Պէբբօ ծանուցած է թէ զինքը պէտք է առաջնորդէր Հռոմէն մէկ մղոն հեռու գտնուող վիլլա մը։ Կառքը իսկոյն ճամբայ ելլելով Ռիբէթթա փողոցէն Սան-Բաոլոյի դուռը հասած է. քաղաքէն դուրս հազիւ երկու հարիւր քայլ յառաջացած, Ֆրանսացին սկսած էր յանդգնութիւն ցուցնել. Պէբբօ իր զոյգ մը ատրճանակը ուղղած է անոր կոկորդին վրայ, իսկոյն կառապանը կեցնելով ձիերը, ետին դարձած և նոյն սպառնալիքը ըրած է։ Միեւնոյն ատեն մերիններէն չորս հոգի, որոնք Ալմայի եզերքը պահուըտած էին, կառքին դռներուն վրայ խոյացած են։ Ֆրանսացին նոյնիսկ քիչ մը խռոված է զայն, լսածիս նայելով. բայց ինչ կրնար ընել հինգ զինեալ մարդոց դէմ։ Ի հարկէ անձնատուր եղած է. կառքէն վար իջեցնելով փոքր գետակին եզերքէն առաջնորդած են Թէրէզայի և Լուիճի մօտ, որոնք Սէն-Սէպասթիէնի գետնադամբաններուն մէջ կը սպասէին։

— Խիստ հետաքրքրաշարժ պատմութիւն է արդէն, ըսաւ կոմսը, Ֆրանցի կողմը դառնալով։ Դուք ի՞նչ կ'ըսէք, դուք որ տեղեակ էք այս կարգի պատմութիւններու։

— Շատ զուարճալի պիտի գտնէի, եթէ երբեք Ալպէրէ զատ ուրիշ մէկուն հանդիպեր այդ բանը։

— Իրողութիւնը սա է որ եթէ հոս չգտնէիք զիս, այդ սիրային արկածը քիչ մը սուղի պիտի նստէր իրեն. բայց ապահով եղէք. վախը պիտի մնայ իրեն։

— Պիտի՞ երթանք զինքը փնտռելու, հարցուց Ֆրանց։

— Ինչո՞ւ չէ, քանի որ նկարագեղ վայրի մը մէջ կը գտնուի։ Սէն-Սէպասթիէնի գետնադամբանները տեսա՞ծ էք։

— Ոչ, երբեք չեմ պատած անոր մէջ, բայց միտքս դրած էի օրին մէկը պտըտելու։

— Աւասիկ առիթը կը ներկայանայ. դժուար պիտի ըլլայ աւելի յարմարագոյն առիթ մը գտնել։ Կառք ունի՞ք։

— Ո՛չ։

— Հոգ չէ. գիշեր ցերեկ ինծի համար [illegible] լծուած կառք մը։

— Բոլորովի՞ն պատրաստ։

— Այո՛, խիստ քմահաճ մարդ եմ, պէտք է ըսեմ որ երբեմն առտուան անկողնէն ելած ատեն, ճաշէն ետքը, գիշերանց, փափաք կը զգամ աշխարհիս մէկ կողմը երթալու և իսկոյն ճամբայ կ'ելլեմ։

Կոմսը զանգակը հնչեցնելուն պէս իր սենեկապանը երեւան եկաւ։

— Կառքը տունէն դուրս հանել տուէք և ատրճանակները գրպաններէն հանեցէք. պէտք չկայ կառապանը արթնցնելու, Ալին պիտի վարէ կառքը։

Վայրկեան մը ետքը կառքի մը ձայնը լսուեցաւ, որ դրան առջեւ կանգ կ'առնէր։

Կոմսը ժամացոյցը նայեցաւ։

— Կէս գիշերը կէս ժամ անցած է. կրնայինք առտուան ժամը հինգին հոսկէ մեկնիլ և դարձեալ ատենին հասնիլ, բայց այդ յապաղումը կրնայ դէշ գիշեր մը անցընել տալ ձեր ընկերոջ. հետեւաբար աւելի լաւ կ'ըլլայ փութով հոն երթալ և ամբարիշտներուն ձեռքէն ազատել զայն։ Անպատճառ կ'ուզէ՞ք ինծի ընկերանալ։

— Աւելի քան երբեք։

— Լա՛ւ, եկէք ուրեմն։

Ֆրանց և կոմսը դուրս ելան. Բէբբինօ անոնց ետեւէն կը յառաջանար։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ

Ազգային Ժողովին վերջին նիստին մէջ որ «պատմական» անունով մկրտուեցաւ, չեմ գիտեր ինչու, երեսփոխան մը, ձախակողմէն, սա երեմիական աղաղակը բարձրացուց.

— Վա՜խ ազգ. վա՜խ ազգ։

Մարդը, իր այս եղերական բացագանչութեամբ կ'ողբար ազգին վրայ։ Պատրիարքը հրաժարած, Վարչութիւնը հրաժարած, Ազգային Ժողովը ներքին պայքարներով ամլութեան դատապարտուած, ամէն բան երեսի վրայ մնացած... վա՜խ ազգ, վա՜խ ազգ։

Այս տեսակ վայնասուններ չա՜տ կան այս միջոցիս հրապարակին վրայ։

— Ափսոս, ա՜ս ինչ պիտի ըլլայ ազգերնուս վիճակը, կը կործանինք կոր, կը գահավիժինք կոր, կը լմննանք կոր. վա՜խ, վա՜խ, վա՜խ։

Ահա՛ ինչ որ կը լսենք մեր չուրջը, լուրջ ու ծանրախոհ կերպարանք մը առած անձերու բերնէն։

Ես պարզապէս կը խնդամ այդ կարգի չարագուշակ երեւակայութեանց վրայ։

Փա՜ռք Աստուծոյ, ազգերնիս բան մըն ալ եղած չունի։

Երուսաղէմի Պատրիարք չունինք, Կ. Պոլսոյ Պատրիարք չունինք, Կեդրոնական Վարչութիւն չունինք։ Արդ, ինչպէս կը զգա՞ք կոր այս «իշխանութիւններու» չգոյութիւնը.— Բնա՛ւ երբեք։ Եւ այս վիճակը տակաւին կրնայ ամիսներ ու տարիներ շարունակել և կրկին պիտի տեսնենք թէ ամէնափոքր տարբերութիւն մը կամ վնաս մը չպիտի յառաջ բերէ մեր հանրային կեանքին մէջ։

— Բայց գաւառներու վիճա՞կը, ընթացիկ գործերու վիճա՞կը, Ս. Յակոբեանց վանքին վիճա՞կը, պիտի աղաղակեն հիմա լալկանները։

Այդ վիճակը, հէ՛գ միամիտներ մինթէ տարբերութիւն մը ունէ՞ր երբ Երուսաղէմի Պատրիարքը ողջ էր, երբ Դուրեան Սրբազան չէր հրաժարած, երբ Վարչութիւնը կը գործէր։ Ըսէ՛ք անկեղծօրէն, մինթէ տարբերութիւն մը կա՞յ այդ երանեալ ժամանակներուն և այժմեան «անիշխանական» վիճակին միջեւ։

Ես, իմ մասիս, ոևէ տարբերութիւն չեմ տեսներ կոր և ասոր համար չա՜տ գոհ եմ։ Որովհետեւ հետզհետէ կը հաստատուիմ կոր սա ճշմարտութեան մէջ թէ՝ իշխանութիւնը անօգուտ պերճանք մըն է՝ գոնէ մեզի պէս ժողովուրդներուն համար՝ և թէ անիշխանութիւնը բաւական է։

Բայց մոռցայ որ ես չէրիթճի եմ և ահա՛ ծայրայեղ ազատական գաղափարներ կը յայտնեմ կոր։

Լաւագոյն է ուրեմն որ խօսքս առաջ չտանիմ։

Միայն, նորէն կը կրկնեմ, ներկայ «ազգային տագնապին» առթիւ ողջ ողջ խողխողուող եզի բառաչումներ արձակելու տեղը չիկայ։

Մեր ամէն ներկայացումները ողբերգութեան չվերածենք։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

(Հեռագիր Էջմիածնէն)

Պատրիարքարանի կողմէ քաշուած հեռագրին հետեւեալ պատասխանը եկաւ երէկ Էջմիածնէն.

Էջմիածին, 22 դեկտ. «Կաթողիկոսին առողջութիւնը լաւ է. տագնապը անցաւ։»

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

ՈՍՏԻԿԱՆ-ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱԿԱՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՄԷԿ ԱՐԱՐՔԸ

Տիւզճէի քահանան դեկտ. 9 թուով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Պատրքրան. «Մեր դպրոցը ոչ մէկ հասոյթ ունի, հետեւաբար որոշուեցաւ հանդէս մը սարքել, հասոյթը դպրոցին յատկացնելու համար. Նախ բանախօսութիւն մը անկէ ետք «Բռնակալի մը անկումը» անուն թատրերգութիւնը պիտի ներկայացուէր. ամսոյս 3ին ուրբաթ գիշեր եկեղեցւոյ կից գտնուող դպրոցի սրահին մէջ ներկայացման փորձերը կատարուած պահուն, չորս ոստիկան-զինուորներ թէ՛ դպրոց և թէ եկեղեցի եղող մեր նուիրական վայրերը մտան բռնի և թատրոնին մէջ գործածուելու համար աստ անդ հաւաքուած անվնաս փոքրիկ զէնքերը և արժէքաւոր ինչ ինչ առարկաներ գրաւեցին։ Այս պահուն մեր հոգեւոր պետը ու ժողովոյ անդամներէն մէկ քանին ծեծեցին և եկեղեցիին դրան վրայ ծածանող Օսմ. նուիրական դրօշը անարգեցին և լուր տարածեցին թէ հայերուն կողմէ եկեղեցիին մէջ արգիլուած զէնքեր հաւաքած են։ Այս տարաձայնութեան վրայ խուժան տարրը բնականաբար յուզուեցաւ և 50 հազար իսլամ ժողովուրդ պաշարեց մեր գիւղախումբին մէջ գտնուող 120 տունէ բաղկացած հայերուն կեանքը վտանգի ենթարկուեցաւ։ Սակայն մեր իմաստուն և ուշիմ գայմագամին ձեռք առած արդարակշիռ միջոցներուն շնորհիւ հանրային կարծիքը լուսաբանուեցաւ և մեր կեանքն ալ յայտնի վտանգէ մը ազատեցաւ։ Գայմագամին և ուրիշ ծանօթ անձերու ներկայութեամբ ներկայացումը տեղի ունեցաւ, սակայն գրաւուած զէնքերէն և թանկարժէք առարկաներէն մէկ մասը տակաւին չվերադարձուցին։ Ցեղերու միջեւ խռովութիւն և գրգռութիւն յառաջ բերելու աշխատող ոստիկան-զինուորներու մասին ոևէ օրինական հետապնդում տեղի չունեցաւ։ Կը խնդրենք որ պատկանեալ իշխանութիւնը այս խնդրոյն հանդէպ անտարբեր չմնայ և արդարութիւնը ի գործ դնէ, գէշ հետեւանքներու տեղի չտալու համար։»

Տիւզճէի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ

ԵՐԵՄԻԱ ՔՀ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Ի ՆՊԱՍՏ ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ

Սեբաստիոյ առաջնորդ Թորգոմ Սրբազան հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Պատրիարքարան՝ դեկտ. 9 թուականով. «Իր հեռատեսութեամբը և գործունէութեամբը ծանօթ մեր սահմանադրասէր կուսակալ Էյիս պէյը ինչ ինչ պատճառներով հրաժարելու մտադիր է՝ ինչպէս կը տեղեկանանք ստոյգ ու վաւերական աղբիւրներէ. Սահմանադրութեան ամրապնդման համար իր ներկայութիւնը կուսակալութեանս մէջ անհրաժեշտ ըլլալով իր հրաժարականը չընդունուելու համար ձեր միջնորդութիւնը կը խնդրենք։»

ՀԱՄԻՏԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔՆԵՐ

Զօրանճագի ժողովուրդը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Պատրիարքարան դեկտ. 9 թուականով. «Մեր հողային դատին ձեռնարկելնուս համար մեր գիւղին աղաները հողագործ ժողովրդեան սերմնցու չեն տար և իր ունեցած սերմնցուն ալ ձեռքէն առին՝ հակառակ կառավարական թոյլտուութեան։ Մեր կենդանիներուն համար ժողուած խոտերը և դայիմ մեր ձեռքը գտնուած ջաղացքը ու խանութները առնելով՝ գործէ ձեռնթափ ըրին մեզի։ Մեր այգիներուն և պարտէզներուն մէջ գտնուած պտղաբեր ծառերը կտրեցին և անտառակէն փայտ բերելը արգիլեցին։ Այս տեսակ ոտնձգութիւններով մեզի ընկճեցին. այս անհանդուրժելի կացութեան միակ դարմանը խօսակցուած հողային խնդրոյն ժամ առաջ կարգադրութիւնը կրնայ ըլլալ միայն. կը խնդրենք փութով հարկ եղածը անօրինել։»

ԱՅՐԻՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԸ

ՏԷՕՐԹ ԵՕԼԻ ՄԷՋ

Անկէ առաջ Պատրիարքարանէն հարցում ուղղած էին Տէօրթ Եօլի ազգային իշխանութիւններուն թէ՝ այրիներու աշխատութիւն հայթայթելու համար ինչ տեսակ գործատեղիներ կարելի է հաստատել հոն, այս անգամ Փառէն վրդ. կը հեռագրէ թէ՝ գորգի, գուլպայի, թաշկինակի, կապերտի և խալըկի արհեստներով կարելի է գործ հայթայթել Տէօրթ Եօլի այրիներուն։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան Գում-Գաբուի Կէտիկ փաշայի ճիւղին վարչութեան սարքած նուագապարահանդէսը որ յետաձգուած էր առողջապահական խորհրդոյ կողմէ, տեղի պիտի ունենայ այսօր 11 դեկտ. շաբաթ երեկոյ Գում-գաբուի Ազգ. Լուսաւորչեան վարժարանի սրահը։

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Նուէր տրուելու գիրքն է **ՃԱՇԱԿ ՆՈՐ ԴՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ**, Ա. և Բ. հատոր. կը գտնուի բոլոր գրավաճառներու մօտ, կեդրոնատեղին է Սէթեան խան, 12 Սմբատ Դաւթեանի գրասենեակը։

ՀՐԱՒԷՐ

Ս. Դ. Հնչ. Կուս. Կ. Պոլսոյ Ռամի. Միութեան բոլոր անդամները կը հրաւիրուին վաղը (կիրակէ) ժամը 1ին (Ք. Ե.) Կէտիկ փաշայի վարժարանի սրահը ուր պիտի կարդացուի ռէֆէրատ և տեղի պիտի ունենայ վիճաբանութիւն։

*** Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութիւնը պիտի ունենայ հրապարակային ատենախօսութիւն՝ յառաջիկայ կիրակի, Գուրու-Չէշմէի Ազգ. վարժարանին մէջ։ Կը հրաւիրուի երկսեռ հասարակութիւնը։ Մուտքը ազատ է։ Պիտի ատենախօսէ ընկեր Ս. Սապահ-Գիւլեան։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Լոյս տեսաւ հանգուցեալ հայկաբան Տիգրան Մանսուեանի «Վարդան Մամիկոնեան» ողբերգութիւնը 5 արար, Գ. Մելքոն Կիւրճեանի մէկ գեղեցիկ կենսագրական յառաջաբանով։ Այս նոր հրատարակութիւնը, որ կաղանդի գեղեցիկ նուէր մը կրնայ ըլլալ կը վաճառուի բոլոր գրավաճառներու քով։ Գին՝ 5 ղրշ։

*** Թէոդիկի 1911ի «Ամենուն տարեցոյց»ը այս տարուան տարեցոյցներուն մէջ անմրցելի կը մնայ։ Օրերէ ի վեր ամէն մարդ անոր վրայ կը խօսի, նոյնիսկ համրերը որոնք այս առթիւ լեզու ելած են։ Արդէն եթէ համրերը լռէին՝ քարերը պիտի աղաղակէին։ Գինն է 12 ղրշ. Կաղանդի ճոխ նուէր մը ահա՛, շատ աժան պայմաններով։ Փութացէ՛ք, ուշ չմնալու համար։

*** Ստացանք Փոլլակի մէկ երգիծական տետրը «Ներաշխարհ. Բոյսեր և ընկ.» 20 փարա,

*** Ստացանք Զարդարեան եղբայրներու հրատարակած գեղարուեստ. գեղեցիկ գործին «Ծիծաղակարան»ի 16րդ թիւը, զարդարուած շատ մը պատկերներով. ամբողջ գործին բաժնեգինն է 108 ղրշ և հրատարակուած է առաջին հատորը որ կը ծախուի ամէն տեղ 30 ղրշ.ի։ Կարժէ որ ամէն անհատ ունենայ հատ մը իր տունին մէջ, կաղանդի նուէր ըլլալիք ամենէն յարմար գիրքը. դիմել Զարդարեան գրատուն Զաքմաքճըլար։

ՎՐԻՊԱԿ

«Արեւելք»ի մէջ «Տաթեւ» ստորագրութեամբ լոյս տեսած յօդուածին մէջ, սխալմամբ Գրիգոր Սինապեան բռնուած էր, փոխանակ Մկրտիչ Սինապեանի։ Մեր ընթերցողները անշուշտ հասկցած ըլլալու են թէ այդ տեսակ խնդիրներու հետ երբեք առնչութիւն չունի Գրիգոր էֆ. Սինապեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Դ. Հնչ. կուսակցութեան Տաճկաստանի Կեդր. Վարիչ մարմինը կուգայ հրապարակաւ յայտարարելու որ՝ Հրմայեակ Արամեանց չեզոքացուած է կուսակցութեան շարքերէն, ուստի այսու հետեւ անոր խօսքը, գործքը ոևէ առնչութիւն չի կրնար ունենալ կուսակցութեանս հետ։

Ս. Դ. Հնչ. կուսակցութեան Տաճկաստանի Կեդրոնական Վարիչ Մարմին։

(ԿՆԻՔ)

ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍ

Երէկ, Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, տեղի ունեցաւ մայրաքաղաքիս Ազգ. վարժարաններու երկսեռ շրջանաւարտներու վկայականներու բաշխման հանդէսը։ Ներկայ էին Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներէն Իճաճեան, Նալբանդեան և Գասպարեան, կրթական քննիչ Թալանթարեանց, ուսուցիչներ եւ ուսուցչուհիներ, խմբագիրներ եւ թիւով 99 շրջանաւարտներ, որոնք գրաւած էին երեսփոխաններու աթոռները։ Բեմին վրայ բազմած էին Ուսումն. Խորհրդոյ անդամները։ Մանաւանդ աչքի կը զարնէր Գասպարեան էֆ.ն, որ ինքզինքին Ազգ. Ժողովոյ ատենապետի հովը տուած էր։

Վկայականներու բաշխումէն առաջ խօսեցաւ Ուսումն. Խորհրդոյ ատենապետը և անցնող դպրոցական երեք տարեշրջաններու մասին ամփոփ տեղեկութիւններ ու մէկ քանի վիճակագրական թիւեր տուաւ, այսպէս 907-908 տարեշրջանին մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարանները 40 մանչ և 55 աղջիկ տուած են իբրեւ շրջանաւարտ. 908-909ին՝ 17 մանչ և 31 աղջիկ. 909-910ին 35 մանչ և 64 աղջիկ. հետեւաբար երեք տարուան մէջ 242 շրջանաւարտ տուած են Ազգ. վարժարանները։ Այս շրջանաւարտները կը վերաբերին 13 թաղերու, 24 թաղ՝ շրջանաւարտ չեն տուած, որոնցմէ 19ը չեն կրցած վեց դասարան կազմել, իսկ 5ը, Գում գաբու, Կէտիկ փաշա, Սկիւտար՝ Ճեմարան և Գարթալ պիտի պարտաւորեցուցուին որ անպատճառ կազմեն վեց դասարան և շրջանաւարտ տան։ Ատենապետը այս առթիւ ի վեր հանելով այն պարագան թէ՝ շրջանաւարտներուն մէջ աղջիկները միշտ աւելի են թիւով, ասոր իբրեւ պատճառ ցոյց տուաւ այն թէ տղաք կանուխէն գործի ասպարէզ կը մտնեն, իսկ աղջիկները բացի ուսուցչուհիութենէ ուրիշ ասպարէզ չունենալով, կ'աւարտեն դպրոցական շրջանը։

Յետոյ 99 երկսեռ շրջանաւարտներու անունները կարդացուելով տրուեցան վկայականները։ Գասպարեան էֆ. թէ՛ իր ճառին և թէ՛ վկայականներու բաշխման միջոցին Սամաթիոյ շրջանաւարտներուն համար միշտ «ուսանող» բառը գործածելուն համար, Սամաթիոյ վարժարաններու տնօրէնը՝ Սուրեան, դիտողութիւն ըրաւ և բառ այնմ սրբագրել տուաւ. որովհետեւ եթէ անոնք ուսանող են պէտք չէ վկայական տայ Ուսումն. Խորհուրդը և եթէ կուտայ պէտք չէ խեղաթիւրէ բառերը։ Ինչպէս յայտնի է Ուսումն. Խորհուրդը խնդիր ունեցած էր աւելի առաջ և չէր ուզած վկայական տալ Սամաթիոյ շրջանաւարտներուն, բայց Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդի բողոքին վրայ Քաղաք. Ժողովը հրամայած էր չզրկել Սամաթիոյ շրջանաւարտները՝ վկայականէ։ Վկայականներու բաշխումէն յետոյ, որոնցմէ ի նպաստ Ուսուց. Օգն. Սնտուկին մասնաւորապէս 700 ղրշ.ի գումար մը գոյացած էր, Գալֆաեան Որբանոցին սանուհի մը և Օրթագիւղի շրջանաւարտուհիներէն՝ Օր. Վարդուհի Պօղոսեան մէկ մէկ ուղերձ կարդացին՝ առաջինը արձակ և երկրորդը՝ ոտանաւոր։

Ահաւասիկ Գալֆաեան որբանոցի սանուհիին արտասանած ուղերձը։

«Տակաւին հազիւ սկսած ապրելու ուսանողի նորածիլ կեանքը, հազիւ քանի մը դողդոջ և վարանոտ քայլեր առած անոր յարաճուն ընթացքին մէջ, առաջին հանգրուանն էր՝ ուր կը հասնէինք և ուր՝ ամէնքս համախումբ կոչուած էինք մեր մտաւոր աշխատութեանց համարատուութիւնը տալու։ Վայրկեանները վճռական էին, և այսօր, այդ համարատուութեան վաղորդայնին, երբ դարձեալ կոչուած ենք համախումբ ստանալ վաւերացումը մեր աւելի կամ նուազ գնահատուած այդ աշխատութեանց արդիւնքին, ոչ նուազ կը յուզուին դարձեալ մեր սրտերը, ոչ միայն քիչ կամ շատ յաջողած ըլլալու հոգեկան հրճուանքը, այլ աւելի, կրնամ ըսել, յառաջիկային համար, ուր՝ դէպ այս առաջին հանգրուանն առաջնորդող ուղին՝ անդրադարձ ե՛ւս կ'երկարի հեռուն և կը շարունակուի՝ աւելի լայն բացուած մեր առջեւ, և որուն պիտի հետեւինք ամուր, հաստատ և արագ քայլերով՝ յառաջանալու համար՝ աստիճանական վերելքով մը՝ դէպի աւելի լուրջը, դէպի աւելի բարձրը։ Կեանքի որոշ շրջանները՝ որոնցմէ յաջորդաբար կ'անցնի մարդ էակը՝ դէպի կատարելութիւն կը տանին զայն, յաջորդաբար մանուկը՝ վաղուան պատանին է, և ուր կ'աւարտի պատանեկութիւնը՝ հո՛ն սկսած արդէն առոյգ երիտասարդութիւնը՝ բեղմնաւոր իր ամենէ՛ն եռանդուն գործունէութեամբ։ Ուսման և կրթութեան մեր այս նախնական շրջանի աւարտումը սկզբնաւորութիւն մըն է ուրեմն, ուր մեր միտքն ու հոգին՝ աւելի լուրջ և աւելի գործօն կենսականութեամբ մը տոգորուն պիտի կազմէ մեր մէջ՝ մէկ օրէն միւսը՝ բարոյական մարդը կանգնած իր կոչման և արժանիքին բարձրութեան վրայ։ Ուրեմն, այսօրուընէ իսկ, քաջալերուած աւելի քան երբեք, կը մնայ մեզ՝ նոր ոյժերով և աւելի արդիւնաւոր աշխատութեամբ լրացնել ինչ որ տակաւին շատ կը պակսի մեզ։ Այո՛ պիտի ըլլայ միայն մեր փափաքն ու մտադրութիւնը, և այս նպատակին պիտի նուիրենք մեր կեանքերը՝ աշխատելով անդուլ մեր միտքին ու հոգիին բոլոր թափովը ու եռանդով։»

Կէսօրը անցած էր, երբ այս հանդէսը աւարտեցաւ և որու միջոցին այնքան փառաւորուեցաւ Ուսումն. Խորհրդոյ ատենապետը....

«ԼԷՊԼԷՊԻՃԻ ՀՕՐՀՕՐ»Ը

Վաղը, ցորեկ, Օտէոնի Թատրոնը, ժամը 1ին (ք. ե.), այսինքն ժամը 8ուկէսին (ա. թ.), ընտանեկան մեծ ցերեկոյթ, Ա. Պէնլեանի օփերէթի մեծ խումբին կողմէ։ Պիտի ներկայացուի օրուան մեծ յաջողութիւնը՝ «ԼԷՊԼԷՊԻՃԻ ՀՕՐՀՕՐ ԱՂԱՆ», 50 հոգիի մասնակցութեամբ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Երէկ, 24 ժամուան ընթացքին, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ 16 դէպքեր պատահեցան, որոնց 6. մահացու։ Հին վարակեալներէն ալ 10 հոգի մեռան։ Վարակուածներն են.— 1. Պէյքօզ գաւառակին Աքպապա գիւղը, Կիւլ-Պաթուն։ 2. Պէյքօզ գաւառակին Տէրէսէի գիւղը, Մահմուտ։ 3. Պէյքօզ գաւառական Աքպապա գիւղը, Մահմուտին մայրը Ֆաթմա։ 4. Էյիւպէն. Շէրիֆէ։ 5. Այազմագաբու, քարակոփի աշկերտ Իսմայիլ։ 6. Մահմուտ Փաշա, Թախթալը խան, Ֆէյզուլլահ։ 7. Թօբգաբու. Նէճմէտտին։ 8. Սիւխթէարեան, Սարիֆնազ։ 9. Տէմիր-Գաբուի հիւանդանոցը փոխադրուած. յիմար Զօրօ։ 10. Գասապ Իլիաս Թաղը. Ահմէտ Եուշար։ Նոր վարակուածներէն մեռան։ 1. Դ. Թաղապետութեան շրջանին մէջ, հաճի Եազալ։ 2. Խասկի Ալի փաշա, Նաճիէ։ 3. Ճայրճըլար. Բէօչէք Զէյնէթ։ 4. Թաղապետական Դ. շրջանակին մէջ, իւղարար։ 5. Թօփ Գասապ, Հաճիր։ 6. Սիւխթէսինան Թաղը Շաքիր։

*** Առողջապահական շղթաներու յառաջ կացուած ոստիկաններուն և ոստիկան-զինուորներուն թիւը անբաւական ըլլալուն, պատերազմական նախարարութենէն բաւականաչափ թիւով ոստիկանական պաշտօնեաներ դրկուեցան։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՊՕՂՕՍԻ ՎՐԱՅ

Թանինը գրոյց մը կը յիշէ որուն համեմատ իբր թէ Սէրֆիչէի երեսփոխան Պօլօ էֆ.ի վրայ մահափորձ մը կատարուած է անցեալ օր։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՄԻԹԷՆ

Օտար թերթերու գրածին նայելով Մ. և Ց. Կուսակցութեան անդամներուն միջեւ կարծիքներու անհամաձայնութիւն կը տիրէ Օսմ. Քոմիթէի Սելանիկի կեդրոնին բռնած ընթացքին համար կառավարութեան հանդէպ։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Կը հաւաստուի թէ Օսմ. Քոմիթէի վարիչ անդամները գումարուելով որոշած են Բ. Դրանէն խնդրել որ կառավարութիւնը աւելի ազդու ընթացք մը հետեւի, կրետական խնդիրը լուծելու համար։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Օսմ. վարիչ շրջանակներուն մէջ փափաք կայ բարեկամական ընթացք մը հետեւելու Ֆրանսայի հանդէպ և բանակցութիւնները վերսկսելու, որովհետեւ աւստրօ-գերման խմբակին միջոցաւ կատարուելիք փոխառութիւնը անկենդանածին կը համարուի։

ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Զրոյց կը շրջի թէ կառավարութիւնը մտադիր է Հօրանի մէջ դադրեցնել զինուորական գործողութիւնները։

ՏՈՎԱԿԱԼ ՈՒԻԼԷԼՄՍ ՓԱՇԱ

Տովակալ Ուիլէմս փաշա, որ Լոնտոն մեկնած է, ծնունդի տօներէն յետոյ մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։ Կ'ըսուի թէ իր պայմանագրութիւնը մարտին աւարտելուն, հրաժարական պիտի տայ։ Կը կարծուի որ իր տեղ գերման ծովակալ մը պիտի անցնի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Նոյ. 1023 Դեկտ.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	ղրշ.	101—09
» » վար գին		101—01
» » բարձր գին		101—04
» » գոցուեցաւ		101—02½
Ռուս. Երկ. բացուեցաւ	ֆր.	218—25
» » վար գին	»	218—12
» » բարձր գին	»	218—37
» գոցուեցաւ	»	218—37
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	13—90
» Ժուիսանս	»	8—80
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—85
Ներքէթի Խայրիէ	»	50—
» » Օսման.	»	1—07
Գրէտի Ֆոնս. Էժիբս. հին	ֆր.	332—
» » » նոր	»	269—50
Թրանսվալ	»	58—
Չարթերտ	»	39—50
Կ. Պոլսոյ ջրաբ.	»	440—
Պանք. Օթթոմ.	Լ. Օ.	18—75
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	16—35
Օսմանթոյ ջօրէք.	»	14—55

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

Մեծ մրցումի պատճառաւ մեր մասնագիտութիւնը եղող զանազան ապրանքներ՝

Պ. ԲԱՔԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՒ ՈՐԴԻ

ՊԱԶԱՐ ՏԸ ՄԻՒԶԻՔ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԲԵՐԱ, ԹԻՒ 308

կը ծախէ հարիւրին 25էն 50 զեղչով. գիները որոշ նշանակուած են ապրանքներու վրայ և անմրցելի են։

ԾԱԽՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՆ ԵՆ.— Ոսկեղէն, Արծաթեղէն, Գոհարեղէն, կահէ և ճաշակաւորութեան յատուկ առարկաներ, Արձանիկներ, Լամբարներ, զանազան ժամացոյցներ, Սեղանի Սպասներ, Հովանոցներ, Գաւազաններ և ուրիշ շատ մը առարկաներ։

ԶԵՂՉ 25-50 %

ԶԵՂՉ 25-50 %

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

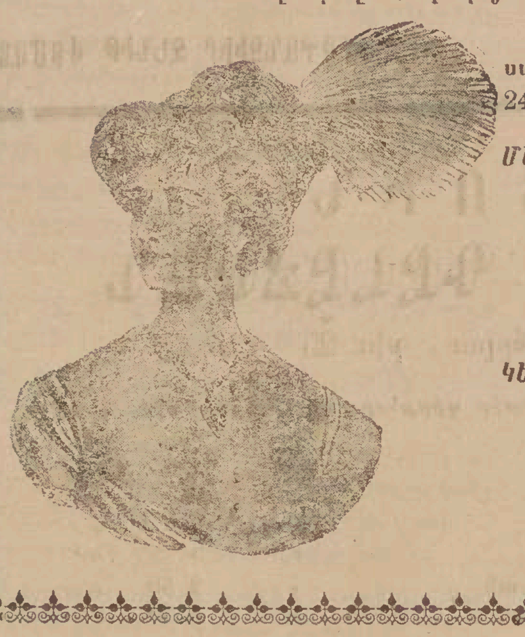

ՍԱԼՕՆ ՌՈՒԱԵԱԼ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՅԱՐԴԱՐԱՆՔ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ

Մուէրր Կլավանի փողոցէն, Ա. Յարկ, թիւ 2

Կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն սալօնը, իր բացման առթիւ, որ Դեկտ. 24ին պիտի կատարուի։

ՄԱԶԵՐՈՒ ՅԱՐԴԱՐԱՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՁԵՒՈՎ

ԳԼԽՈՒ ԼՈՒԱՑՈՒՄ

ՇԱՄՓՈՒԱՆ ԵՒ ԱՆԹԻՍԷՓԹԻՔ

ԿԵՂԾԱՄՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ՝ ՆՄՈՒՇԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆ

ՆԵՐԿԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

4

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

12 3/4

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ վաճառատունը, որ հրապարակին վրայ մեծ համբաւ շահած է, պատիւ ունի ծանուցանելու իր բազմաթիւ յաճախորդներուն և պատուարժան հանրութեան թէ այս սէզոնի վերաբերեալ ձմրան եղանակին յատուկ ապրանքներ բերել տուած է վերջերս։ Վաճառատան նշանաբանը ըլլալով 12 ղրուշ 30 փարայի վաճառում, շատ մը ապրանքներ կարելի է գնել այդ գումարին փոխարէն. ինչպէս Բալ-քօրսէ, Թաշկինակ, Բուրդէ Ժիլէներ, Սեղանի և Արդուզարդի Սփռոցներ, Գուլպաներ, Ձեռնակեղէններ, Ծածկոցներ, Անկողնի Սաւաններու կտաւներ, այրերու Շապիկներ, Կեռօծիքներ, Փողկապներ, Անուշահոտութիւններ եայլն, եայլն։

Կը բաւէ ակնարկ մը ձգել ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒի վաճառատուններուն մէջ, Պարիս. Եէնի Ճամի փողոց, Ֆըտըգլեան խան, և Բերա, Տէօրթ Եօլ Աղզը, թիւ 440, իր մասնաճիւղը, համոզուելու համար մեր բառին ճշմարտութեանը։ 10

ՎԻՔԹՕՐ ՊԻՒՐԿԷՆԻԻ

ԿՕՇԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ

Բերա, մեծ փողոց. թիւ 386,

Ղալաթիա, Քարաքէօյ, թիւ 17

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՎԱՅԵԼՈՒՉ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ

ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՆԱԵՒ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐ

24—19

ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԱՏԵՆ

ՊՐՈՄՈՆԹԻԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ՆՈՅՆԻՍԿ ՋՈՒՐԷՆ ԱՒԵԼԻ ԱՆՎՆԱՍ ԵՒ ԴԵՂԷ ՄԸ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ Է, ՔԱՆԻ ՈՐ 130 ԱՍՏԻՃԱՆ ԵՌԱՑԱԾ ԵՒ ՊԱՍԹՕՐԵԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ 70 ԱՍՏԻՃԱՆ ԶՏՈՒԱԾ Է

ԶԵՆԻԹ

տիեզերապէս ճանչցուած իբր լաւագոյն ժամացոյցը եւ պաշտօնապէս ընդունուած հետեւեալ վարչութիւններէն՝

Անատոլուի օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Շիրքէթը Խայրիյէ
Օսմանեան ոստիկան զօրաց վարչութիւն
Իտալիոյ պետական երկաթուղիները
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ՓԱՐԻԶԻ 1900Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ. ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆԻ 1906Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) դիտարանին 1909ի պետական մրցման մէջ ճշդութեան այնպիսի աստիճանի մը հասած է, որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ատեն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՆԻՔԷԼ, ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

Կը ծախուի հետեւեալ վաճառատուններէն՝

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.	Ժ. ԲԱԼՈՒԲԱ	ԵՓՐԵՄԵԱՆ
Ճէյալ պէյ խան	Բերա եւ Բաղչէ-Գաբու	Մեծ-Շուկայ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Զենիթ ժամացոյցներու գործարանն արդէն 40 տարիէ ի վեր հանրածանօթ է Թուրքիոյ մէջ իր Սարգիսօֆ ժամացոյցներով, որոնցմէ, իրենց առաջնակարգ յատկութեանց շնորհիւ, մօտաւորապէս 1 միլիոն ծախուած են ցարդ Թուրքիոյ ամէն կողմերը, մասնաւորապէս բանակին մէջ, առանց երբեք ամենափոքր գանգատի մը տեղի տալու։

50—45

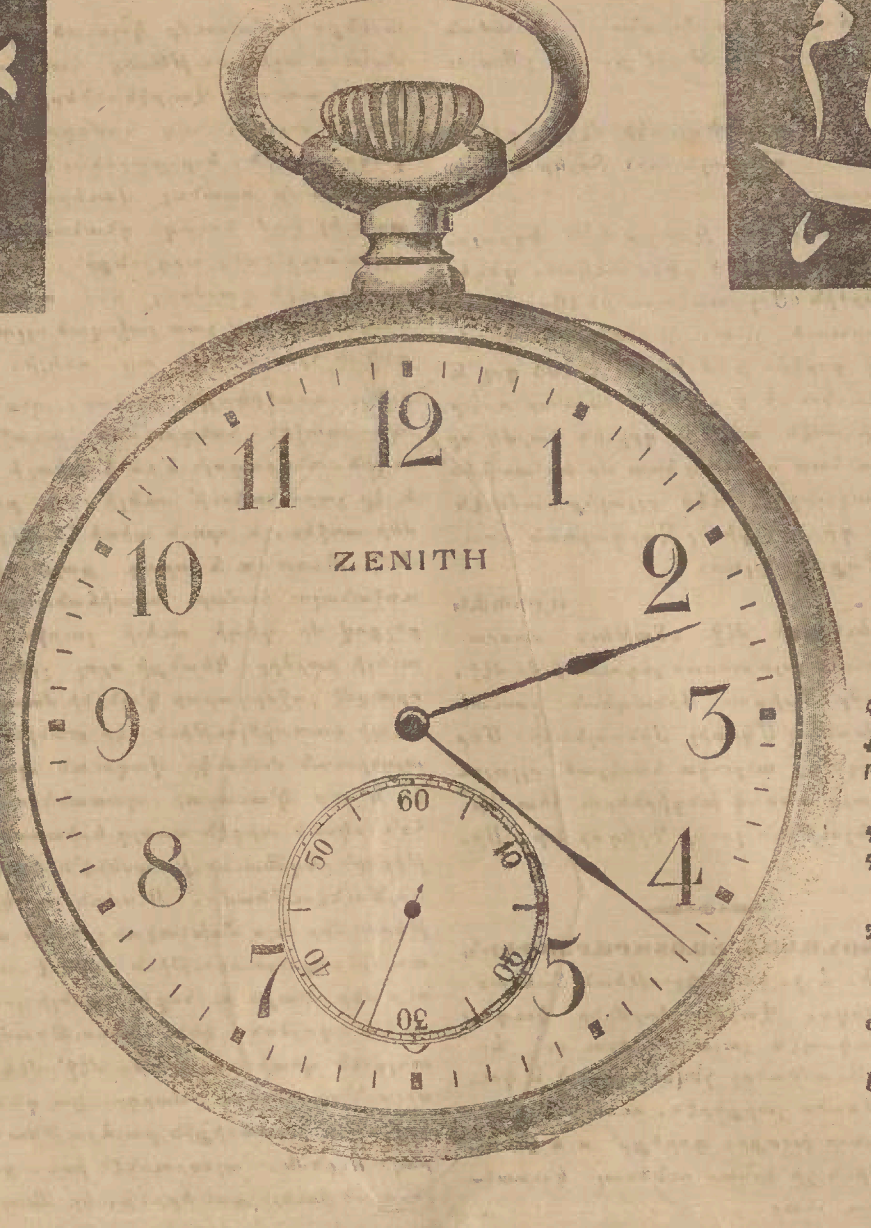

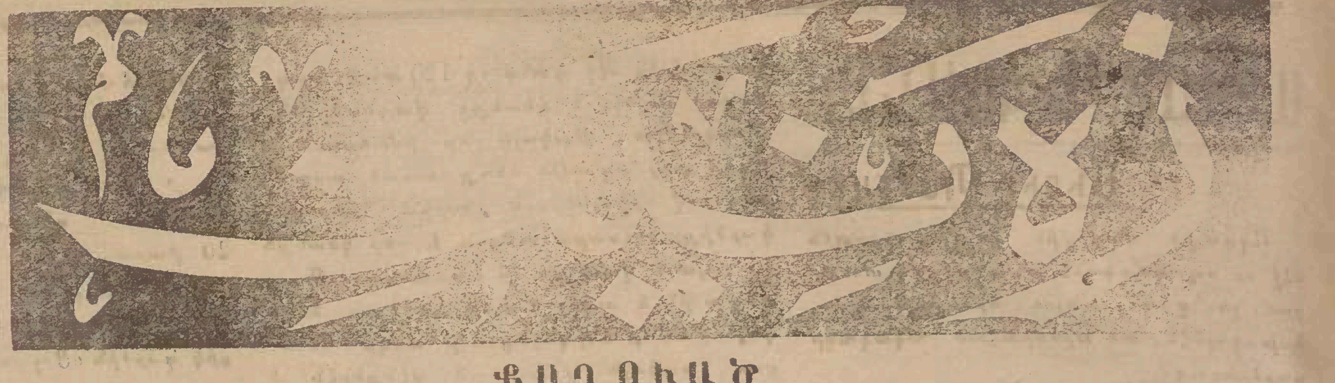

ՔԱՂՈՒԱԾ
ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՈՐՈՇՄՆԱԳՐԷՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

Նկատողութեան առնելով 1905 Մայիս 23ի կանոնագիրը, որ կը վերաբերի նահանգային աստղագիտական դիտարանին մէջ քրոնոմէթրներու և բանտիլներու քննութեան, ինչպէս նաև տարեկան մրցման մէջ լաւագոյն հանդիսացող քրոնոմէթրներու և բանտիլներու յատկացուած մրցանակներու բաշխման,

Նկատողութեան առնելով նաև նահանգային դիտարանի տնօրէնին տեղեկագիրը, որու կցուած են 1908 տարւոյ մէջ քննութեան ենթարկուած քրոնոմէթրներու գնացքին ցուցակները և վիճակացոյցները։

Լսելով նաև ճարտարարուեստի և երկրագործութեան բաժնի տնօրէնին բացատրութիւնները,

ԿԸ ՎՃՌԷ

Կանոնագրին սահմանած մրցանակները սա՛չափով բաժնել 1908ի շրջանին համար.

Ա. Գործարանատէրերու յատկացուած մրցանակներ գրպանի եւ ճաշու լաւագոյն վեց քրոնոմէթրներու համար սերիի մրցանակ։

Ա. ԿԱՐԳ	Թիւ դասակարգութեան
Առ Գ. Գ. Ժ. Ֆավրը-Ժագօ և Ընկ. Գործարան Զենիթ ժամացոյցներու, ի Լօքլ	22,8
Բ. Պիւհրէ, ի Լօքլ	22,5
Բ. Տիթիշայմ, Շօ տը Ֆոն	22,1
Բ. Տ. Նարտէն, ի Լօքլ	19,2
Գործարան Լոնժինի, ի Սէնթ-Իմիէ	14,2

Ի դիմաց Պետական Խորհրդոյ

Դիւանադպիր՝ ԲԷՐՐԷՆ   Նախագահ ՏՈՔԹ. ԲԷԹԹԱՎԷԼ

ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԶԵՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՀԵՏ ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՏԱՍՆԸՀԻՆԳ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝ ԸՍՏ ՕՐԻՆԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌՈՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԸԼԸՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զահմաճըլար, թիւ 25

Գըլըճեան գրատունը հետեւեալ հատընտիր գիրքերը կը յանձնարարէ կարդալ ամէն Հայ ընթերցողներու.—

Տարեցոյց Թէոդիկ գաւառի համար		գին	12	Ղրուշ
» Գաւառիկ	Ս. Մեսրոպ	»	6	»
» Կավռօշի	Ե. Թօլայեան	»	5	»
» Շանթ	Մ. Պարսամեան	»	5	»
Հերդեր	Ս. Սապահգիւլեան	»	2.50	»
Երիտասարդ Թիւրքիա	» »	»	2.50	»
Սօցիալիզմ և Հայրենիք	» »	»	2	»
Կապիտալիստ դասակարգը	»	»	1.50	»
Կապիտալ և աշխատանք	» »	»	5	»
Գործաւոր դասակարգը	» »	»	1.50	»
Եւրոպացիներու կարծիքը հայկ. դատի մասին Պէրլինի Դաշնադրութենէն յետոյ	Ս. Սապահգիւլ	»	5	»
Հերոսուհիներ	Հ. Առամեանց	»	3	»
Ազատութիւն	»	»	1.50	»
Բանակային մահը	»	»	3	»
Փախստականը	»	»	2	»
Անմահն Միրայր Թատերգ.	»	»	3	»
Տաճկահայ Բրդերու կենսագրութիւնը	»	»	10	»
Աղամը (քրդական կեանքէ	»	»	3.50	»
Գիւղական ուսուցչի ձայնը	»	»	2	»
Ի՞նչ է Հայրենիքը	»	»	2	»
Ազգային Սահմանադրութիւն		»	1.50	»
Ազատ Երգարան Գ. տպագրութիւն		»	5	»
Ազատարար Բանակի մուտքը պատկերզ.		»	15.50	»
Արեւելքի բոյեր	Եղ. Թօլանեան	»	5	»
Բանտէ Բանտ	Ս. Բիւրատ	»	30	»
Երկրորդ Սասուն	»	»	30	»
Բարեկամ Ա. Մնեցուն, գիրք բժշկական		»	10	»
Քերական Ֆրանսերէն	Մ. Յովհաննէսեան	»	1.50	»
Առանձին Տնտեսութիւն (ընդ. մասով)	»	»	6	»
Դատաստան	Աաօ	»	2	»
Վանէ	»	»	2	»
Դիւցազնուհին	»	»	3	»
Հուլէ Սասունցի Հերոսուհին	»	»	1.50	»
Ընկերվարութիւն	Մ. Խայս. Սերոբեան	»	4	»
Բրիտանէական բարոյականը	»	»	5	»
» վարդապետութիւնը	»	»	5	»
Հովիւին խրատները	»	»	10	»
Կարմիր Գաղանի որջը	Գ. Եզիկեան	»	5	»
Արեան Ճանապարհով	»	»	1.25	»
Ամիս մը ի Կիլիկիա	Տիկին Թէոդիկ	»	7.50	»
Պզտիկ տանիկներ	Մ. Պէտրոսեան	»	5	»
Ինչո՞ւ Հայը հայդուկ եղաւ	Կադմոս	»	3	»
Գարիպալտիի կենսագրութիւնը պատկ.		»	7.50	
Կախաղաններու պատմ.	Թ. Սրոյի	»	1.50	»
Եղիշէի սիրային նամակները	Հ. Նազարեան	»	5	»
Գրիգոր Օտեանի կենսագրութիւնը		»	15	»
Քաղաքական անտեսագիտութիւնը	Մ. Քէսիճեան	»	10	»
Զգաստականութիւն	Ս. Գալեոնեան	»	3	»
Զէյթունցի հրացանակիր քահանան		»	4	»
» վարդապետը		»	2	»
Ֆէրէրի կենսագրութիւնը		»	3	»
Գիւանի տաւիղը	Աշուղ Փեսենցի	»	5	»
Ապագայապաշտութիւն պատկ.		»	2	»
Նոր Տաղեր	Միսաք Մեծարենց	»	5	»
Կանացի վաստակերու պատկ.		»	10	»
Կիլիկեան Արհաւիրքը	Ս. Պարթեւեան	»	7.50	»
Գիտուորներ	Ա. Անտոնեան	»	5	»
Մահվէտ	Ե. Մուրեան	»	5	»
Պատմ. հայ. գրականութեան	»	»	7	»
Սուրբը հին դէմքերու	»	»	5	»
Ծիծաղներ	Ամիրենց	»	2	»
Աղբար Թովմասի տնակը		»	25	»
Օտէրլինէր	Ա. Կենեան	»	5	»
Քօրնէյլ Վասիլեւ	»	»	1.50	»
Կարնամակ	Յեփր. Թիրեաքեան	»	25	»
Ատրպատ	»	»	5	»
Շահէնն ի Սիպիր	Ս. Տ. Սարգիսեան	»	50	»
Սիլուան		»	5	»
Կորած հրամանատար		»	5	»
Նարեկ և իր թարգմ.	Հորոյ	»	2	»
Խիլաֆեթ իլէ սարֆ	Հերեդիկ Հօճա	»	5	»
Քեր. Արաբերէն	»	»	10	»
Վարդան Մամիկոնեան	Ե. Մանավեան	»	5	»
Պատմ. Հայ Եկեղեցւոյ	Մ. Սուրեան	»	5	»
Տիգրան և Զարուհի	Յակոբ Բագրատունի	»	5	»
Սիրավարդին սէրը	»	»	5	»
Հայրենի ձայներ	Տիգրան Չէօկիւրեան	»	4	»
Երգեցողութիւն ընդ.	Ե. Գըլըճեան	»	1.50	»

Ծանօթ.— 1. Ե. Գըլըճեան Գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին դասական, գրական, գիտական, յեղափոխական, պատմական ու կրօնական գիրքերու նոր մթերք մը. գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնները կը կատարուին՝ գիրքին տեսակին համեմատ իր սովորական զեղչը տալով։ 2. Թղթատարի ծախքը միշտ գնողին կը վերաբերի։ 3. Մէկ ամիսէն հրատարակ կ'ելլէ Միրայրի պատկերազարդ կենսագրութիւնը՝ ինքնագիր օրագրութեամբ, մաքուր և խնամուած տպագրութեամբ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաբֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիբիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սպէրօ	1203
Բայանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Բորոտինօ	1264	Էքքօ	3464	Իտահօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Բըֆֆալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էսքիմօ	1841	Քէլսօ	1053	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գասթէլլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գուիտօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րիալթօ	3329	Վ. Քլթուքն	2391
Սիթօ	1831	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Գիտօ	1143	Լօրէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնսօ	2905	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1789	Զէրօ	
Գոբոռ	895	Գրատօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզարիօ	136	Մալոն	

Բասքէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ժօրտօ, հոս ժամանած է։
Մօրաֆֆօ շոգենաւը, նաւապետ Մէքարէն, հոս ժամանած է։
Սիսէրօ շոգենաւը, նաւապետ Մարթէն, դեկտ. 18ին հոս կը սպասուի։
Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Թօր, յուն. 5ին հոս կը սպասուի։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՍՍՕ
Թիւ 22—24, Բիւյիւք Միլլեթ խան, Ղալաթիա։

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ ճէնէրալ ինշըրանս քորբորէյշըն լիմիթըտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան Կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլս Զըրչեարտ Լընտըն

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ս՛և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացարձակ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաններու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կ'ունենայ ՏԵՂԻՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՕՐՃ ՉԻՉՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ, ԱՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)

1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարչ բացած է Պոլիս Ճէյալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմաններն.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 տոկոս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշւով, այսինքն ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխատուութեան պայմաններն.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան շահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իմէրէթի, Նոյ. 22ին, Մարսիլիայէն հոս կը ժամանէ։
Ֆրիժի, Նոյ. 29ին, Սեւ ծովէն։
Մինկրէլի, դեկտ. 6ին, Մարսիլիայէն։
Իմէրէթի, » 13ին, Սեւ ծովէն։
Ֆրիժի, » 20ին, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյ. 23ին, Դշ. երեկոյեան, ժամը 4ին, Իմէրէթի շոգենաւը, Նաւապետ Բէքու, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովօրոսիսք։

Նոյ. 30ին, Դշ., առաւօտ ժամը 11ին, Ֆրիժի շոգենաւը, Նաւապետ Միթրէսեյ, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Դեկտ. 7ին, Դշ. երեկոյեան ժամը 4ին, Մինկրէլի շոգենաւը, Նաւապետ Գալվիէս, դէպի Սամսոն։

Դեկտ. 14ին, Դշ. առաւօտեան ժամը 11ին, Իմէրէթի շոգենաւը, Նաւապետ Բէքու, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Դեկտ. 21ին, Դշ. երեկոյեան, ժամը 4ին, Ֆրիժի շոգենաւը, Նաւապետ Միթրէսեյ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրոսիսք։

Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիշլի Ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ 52 թիւ աբարդըման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՌՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած սաֆ օդի, տիաֆանօսքօբիի, պռօնքօսքօբիի, էզօֆակօսքօբիի *ու ամենէն նորանոր մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչափի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։*

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, *կատարելապէս կը չքէ նորանոր գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։*

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան *իր մասնաւոր գործիքովը։*

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պահճէ գաբու, Համիտիյէ ճիպիլի դէմ, Արիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թագսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 աբարդըմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները *ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։* 55—51

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ. — 1902ի *մաքսային* 4 % *փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 4 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը* 1905 *յունուար* 1/14ին *կ'աւարտին, եթէ երբեք մինչեւ դեկտ.* 3/13 *յունուար չներկայացուին վճարման համար, ջնջուած պիտի համարուին։*

15—3

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108 դր.
» » » վեցամսեայ	60 »
Գաւառներու համար տարին	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համ. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 դրշ.. բաժանորդները [illegible] կանխիկ. ծանուցումները առանձին կը սակարկուին. դրամ զրկել [illegible] միջոցը [illegible]։

Խմբագիր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ